

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Fejezetek a „Bűnügyi Taktika”-ból.*

Írta: dr. Kármán Elemér, nagyváradi kir. ügyész.

A személyazonosság megállapítása.

(Identificatio.)

A hűntettes kilétét gyakran eltitkolja s kihallgatásánál nevét vagy egyáltalán nem mondja meg, vagy hamis nevet mond be és pedig vagy kitalált nevet használ vagy létező egyén nevét s személyes viszonyait ölti fel. E viselkedés okai: a gyanúsított visszaeső, vagy valódi neve alatt más büntetért körözik, vagy azt reméli, hogy szabadul s a hamis névvel nem fogják megtalálni, vagy tudja, hogy nevének megnevezése minden további nélkül bűnösségét bizonyítja, p. o. valami előkelő névvel elkövetett csalásánál. A hamis névnek rendszerint van valami vonatkozása vagy egybehangzása a személyes viszonyokkal, p. o. a keresztnév az igazi, de a vezetéknev más, vagy fordítva.

Az egyén kilétének kipróbálására a következők szolgálnak:

I. Daktyloszkopia (ujjnyomatrendszer).

A daktyloszkopia rendszerének megteremtője E. R. Henry, a ki Herschel és Galton kutatásain indult el. Németországban v. Köttig, drezdai kormánytanácsos, Ausztriában Camillo Windt, bécsi rendőrtanácsos fejlesztették ki. Hazánkban a budapesti m. kir. államrendőrség évek óta alkalmazta, 1909 január 1-je óta pedig az az egész országra kiterjesztett.

E rendszer kiindulópontja az, hogy az ujj legfelső izületén, hogyán az azon látható vonalak többnyire az ujjal parallel irányban futnak, míg a középső izületen keresztben. E kettő közti átmenet ritkán történik egyes formákban; a közepe táján többnyire zárt görbék rendszere szakítja meg, és ennek a mezéjét egyfelől a legalsó görbe vonal, másfelől a legfelső egyenes vonal zárja le.

E mező rajza első látatra zürzavaros, a mely azonban huzamosabb észlelés után, kibontakozik. A mezőnek legalább egyik oldalán ugyanis a két határvonal: a legalsó görbe és a legfelső egyenes, a mely egy da-

rabon szomszédos, egymástól eltér és így szöveget alkot; ezt a szöveget rendszerint egy rövid keresztvonal háromszöggé zárja, a melynek közepén egy kis elszigetelt emelkedés magaslik ki. Ez a háromszög — a delta — a kiindulási pontunk. E középmező rajza háromféle: vagy az iv, vagy a hurok rendszerére vagy az összetett rendszerre vezethető vissza. E három csoport ismét alfajokra oszlik, a melyek rövidítéskép aritmetikai és algebrai (számítási) értékekkel jelölteknek és ezek kombináltván: 1024 osztályba soroztatnak. Az osztályok ismét alosztályokba soroztatnak s minden egyén ujjnyomata képletet kap. E rendszer alapeszméje az, hogy nincs két egyén, a kinek mind a tíz ujja ugyanazt a képletet mutatja fel.

Az ismeretlen egyén mind a tíz ujjáról tehát az arra szolgáló úrlapon nyomdafestékekkel lenyomat vétetik és beküldetik az „Országos központi nyilvántartó hivatal”-ba Budapesten, a mely az illető egyén nevééről és személyi adatairól értesítést küld.

Az ujjnyomat felvételét a kir. ügyészségek és a kir. járásbíróóságok eszközlik. A vidéki rendőri hatóságok ez idő szerint még nincsenek felszerelve az eszközökkel és nincsenek arra betanított közegeik, de minden kir. ügyészségnél és minden járásbíróásgnál az országban van már ma oly tisztviselő, vagy fogházőr, a ki azt betanulta. A rendőri hatóságoknak tehát minden oly esetben, a mikor gyanu merül fel, hogy a kezükre került egyén nevét eltitkolja, módjukban van az ügyészséghez és járásbíróáshoz fordulni és ott az ujjnyomatot felvételni s az „Országos bűnügyi nyilvántartó hivatal”-ba Budapestre beküldeni. A járásbíróóságok és ügyészségek e megkeresésnek eleget fognak tenni, már azért is, mert az ujjnyomat felvétele alig kerül valamibe. Természetesen oly ügyben, a melyben a csendőrség az elfogottat amugy is a bíróság elé állítja, mert oda tartozó büncselekményt követett el, erre nem lesz szükség, mert az ügyészség és járásbíróóság ügyis felveszi az ujjnyomatot, de vannak esetek, a mikor egy-egy gyanus egyén csupán azáltal válik gyanusná, hogy oszvarog s magát igazolni nem képes, holott a lelkét valamely nagyobb bűn nyomja.

Az ilyenről tehát czélszerű ujjnyomatot venni és azonnal beküldeni.

* Első közlemény a 10. számban.

Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról nem képes olyan finom és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszertész-átja. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, ezimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszer, hár, stb., míg **Reményt** legjobban képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** Külön költségvetés díjtalanul. Kivétel a világ minden részére nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kerendő.

II. Bertillonage.

Bertillon Alfons az ismeretlen egyén kiletének megállapítására ahhoz hasonló módszert talált fel, a mely az állattanban és növénytanban az állatok és növények meghatározására alkalmaztatik. Abból indulva ki, hogy az emberi csontváz a 20. életéven túl már nem változik és hogy az emberi csontváz alkata különböző egyéneknél más és más, a vizsgálat alá kerülőkről tizenegy méretet vesz fel: a fej szélességét és hosszúságát, a bal középujj, a bal láb, a bal előkar, a bal kisujj hosszát, a test magasságát, a jobb fül szélességét és hosszát, a kezek ujjhegyeinek egymástól való távolságát és az ülő ember magasságát. A szem színét hét osztályba sorozza. E tizenegy méret és a szem színe, továbbá a különös ismertető jelek (sebhelyek, májfoltok, szemölcsök és tátoválások) végül egyes ujjak lenyomatai minden egyén számára külön lapra jegyeztetnek fel, a melyek azután osztályoztatnak.

E meglehetősen költséges rendszer Franciaországban kívül Angliában, Olaszországban, Ausztriában, Svájcban, Belgiumban, Hollandiában, Oroszországban, Dániában, Romániában és az Egyesült-Államokban valamint Németországban van alkalmazásban. Nálunk Budapesten alkalmazták, de ma a daktyloszkopia kiküszöbölte, bár a midőn ma a személyleírásokban a test magasságát, az arc alakját, a haj- és szem színét jelezzük, tulajdonképp az anthropométriát alkalmazzuk.

III. A büntettek fényképgyűjteménye.

Nagy városokban és Budapesten és az Országos büntügyi nyilvántartó hivatalban a szokászerű és többször büntetett előéletű egyénekről felvett fényképeket egybegyűjtik és kezelik.

Ezeket a fényképeket a kir. ügyészségek vétetik le azokról a letartóztatott egyénekről, a kik, mint üzletszerű vagy szokásos büntettek közveszélyesek (zsebmeteszközök, vásári tolvajok, kóbor cigányok) vagy a kiknek kileté m g nem állapítható. A fényképek a nyilvántartó hivatalba küldetnek be.

Ha tehát az egyén fényképe már egyizben beküldetett, utóbb, ha más néven is tartóztatatik le: személyazonossága mindig meg lesz állapítható a fénykép alapján.

A rendőri hatóságok tevékenysége, a kik a helyi viszonyokkal jobban ismerősök, e téren annyiban bír fontossággal, hogy minden esetben midőn valaki ellen a nyomozást bevezetik és a tettest letartóztatják: hívják fel a kir. ügyészség figyelmét arra, hogy az illető egyén közveszélyes, a kinek lefényképezése kívánatos.

IV. Igazoló okiratok átkutatása.

A gyanúsított ruhája igazolványok előkerítése czéljából pontosan átkutatandó. Ügyelni kell arra, hogy va-

lami rejtett belyen, kalap vagy ruhabélésben nincsen-e igazolvány, levél, feljegyzés, stb. Gyakran a munkakönyvben és cselédkönyvben szoktak apró papírszeletek lenni, a melyeken feljegyzések (lakásczímek, vonatok indulási, érkezési idejének kiírása, a hol az egyén utazott, stb.) találtatnak.

A személyleírás és a foglalkozás veendő első sorban szemügyre ezekben. A munkakönyvek személyleírásiban különösen az évszám és a hajzat színe szokott barmisítva lenni, ha nem a gyanúsítotté és az kijavította, hogy reá illjen. Az efféle könyvek bejegyzései és a feljegyzések nyomán a gyanúsított kikérdezendő, hogy honnan jött, hova megy, hol és mikor volt munkában; ha a könyv idegen személyre szól, a gyanúsított rendszerint nem tudja pontosan a tartalmát. Ha a fellelt igazolvány adatai nem illenek a gyanúsítottira: a kiállító hatóságot kell megkeresni annak közlése iránt, hogy jogos birtokosa hol tartózkodik és a jogos birtokost kihallgattatni, hogy mily körülmények között tünt el birtokából és kinél lehet a könyve vagy igazolványa.

V. Ruházat.

A ruházat átvizsgálandó, hogy készítője megállapítható e. A szabó megkérdezendő, hogy kinek szabta. Az alsóbb néposztályok gyakran hordanak ugyan oly ruhát, a mely nem számokra készült, de azért tanácsos szem előtt tartani az előmondottakat.

VI. A test megvizsgálása.

A kéz minősége és a testi fogyatosok gyakran engednek következtetést a terhelt foglalkozására. A hamis játékos és a zsebtolvaj keze feltűnően finom, keskeny és érzékeny, a naplopó és a csavargó keze — még ha munkakönyvében szorgalmasnak is van jelezve — ki nem dolgozott. Sokszor a kéz járása és állása is ismertetőjel: a pék kifelé fordítja kezét, mintha dagasztana, mézáros, lakatos úgy tartja, mintha mindig kemény eszközt ragadna meg vele.

Az asztalos testalkata a gyalulás folytán egyenlőtlen (asszimétrikus); a szabónak és vargának a folytonos előrehajló üléstől sajátságos thoraxa képződik; a borbély féloldalas, mert munkaközben egyik kezét lejjebb nyugodtan tartja, míg a másikkal dolgozik. A kocsis kezének belső oldalán keményedés van a kantárszija tartásától; a varga jobb hüvelykén és felső czombján sebhelyek vannak a térdszijától; írók, rajzoló, hivatalnokok jobb középujján a toll és irón nyomásától borkeményedést kapnak; varrónők bal mutatóujja össze van szurkálva; lovaglók belső térdén borkeményedést találunk; mázolóknak tenyerén az ecetszár rendszeren nyomot dörzsöl ki, a pinezér, különösen, ha idősebb, hibás járása.

Tátoválások gyakran adnak felvilágosítást a foglalkozásra és a katonasághoz való tartozására nézve; gyakran

A legjobb órák,

legszolidabb ékszerek, egyszerűtől a legdrágábbig, ugy készpénz, mint részletfizetésre 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

művésznél Szegeden.
Javítások 5 évi jótállás mellett.
Arjegyzék ingyen!

Kijövet a Vatikánból.

Bácskaiak.

Magyar zarándokok Rómában.

a név kezdőbetűit és a születési évet mutatják. Katonák, tengerészek, mészárosok, kovácsok, favágók, halászok szokták úzni. Nagyon gyakori — különösen a trágár rajzok — a büntetett egyéneknél.

VII. A kikérdezés.

A kikérdezés során hagyjuk a yanusítottat viszonyairól, multjáról, utazásairól, élményeiről minél többet beszélni. Sok költött dolog lesz ezekben; de miután az ember nem volt arra elkészülve, hogy vele ily bőven foglalkozzanak, néhány való adatot is el fog árulni.

Azután iparkodni kell a bemondott adatok valóságáról megkeresések, tudakozódások útján értesítést szerezni. Ha nemesi vagy aristokrata család sarjának vallja magát, czimere és leszármazása kérdezendő ki; az adatokat nemesi kézikönyvek vagy a gothai almanach segítségével lehet ellenőrizni, vagy a budapesti heraldikai és genealogiai társaságnál tudakozódni. Ha utazásokról, idegen helyeken töltött alkalmazásról beszél, czélszerű, ha oly egyén van kéznél, a ki odavaló s az illető hely vagy vidék viszonyait ismeri.

Egy letartóztatott véghelesi illetőségűnek vallotta magát, de egy odavaló egyén azzal leplezte le, hogy azt sem tudja, miként Végblesnek vára van, a melynek a nemeskéri Kiss család az ura.

Sok esetben a dialektus (tájszólás) is nyomra vezet s ilyenkor is jó szolgálatot tesz a szakértőül alkalmazott oly egyén, a ki a tájszólást s annak minden részleteit ismeri.

Egy vizálati fogoly Drdos Pál néven tartóztatottot le s személyazonosságát munkakönyvével igazolta, mely erre a nére szól. Az első kihallgatásnál feltűnt, hogy öblös alföldi dialektussal a szláv drd mássalhangzó csoportosítást nem bírja kimondani s Dardosnak ejti nevét. A kutatás során kiderült, hogy többszörösen büntetett tolvaj és Serajevoból, várfogságból szökött meg, a munkakönyvet pedig lopta.

(Vége köv.)

Lélektani jelenségek megfigyelése és felhasználása a bűnügyi nyomozásoknál.

Irta: Virágh László csendőrszázados. (Vége.)

A bűnügyi nyomozás maga a következtetések sokszoros láncolata lévén, miután a psychologia (lélektani elmélet) sem más, mint következtetés, bizonyos, hogy a nyomozó közeg foglalkozása rokon a psychologuséval, annival is inkább, mert a nyomozó közeg következtetéseinek legnagyobb része is a lélektani jelenségeken épül fel s az embernek minden cselekedete — pedig a nyomozó közeg ugyszólván kizárólag a cselekményekkel és az azokat létrehozó egyénnel foglalkozik — szorosán összefüggésben van a lélekkel.

Minden nyomozásnak lökést, kezdetet egy bizonyos emberi cselekedet ad meg, mely akár a magánjogon, akár közjogon vagy közrenden ejt sérelmet.

Legtöbbször az ejtett sérelem panasz alakjában jut a nyomozó közeghez, máskor pedig közvetlen tapasztalat: látás, hallás, szaglás stb. útján jön tudomására.

A panaszt leginkább az, a ki a sérelmet szenvedte vagy annak hozzátartozója, ritkán egy közömbös egyén adja elő.

Már ekkor használatba kell vennünk a lélektani alapon nyugvó segédeszközt, a lélektani megfigyelést, hogy annak alapján bizonyos következtetést vonhassunk arra nézve, hogy az előadott panasz vagy sérelem valószínűleg alapulhat-e vagy sem?

Ugyanis minden jogsérelem esetén kötelességünk arról meggyőződni, hogy a kérdésben forgó panaszolt cselekmény vagy sérelem valóban megtörtént-e s valóban olyan jellegű-e, mely bűnügyi eljárásra alkalmas.

Az eshetőség t. i. elég gyakran megvan, hogy csak képzelt jogsérelmet panaszolnak vagy a jogsérelmet kobolták.

Most már mindenesetre tisztában kell lenni az arra hivatott nyomozó közegnek azzal, hogy egyrészt a sérelem által közvetlenül érdekelt panaszoló rendszerint fel van izgatva, az esemény behatása alatt áll, míg a közömbös egyén kevésbé s ennek nyoma arczkifejezésén, kedélyén, beszédmodorán s általában egyéni magatartásán észrevehető.

Ide sorol azon eset is, mikor elmebajos, hülye vagy exaltált idegzetű egyén áll elő sérelmekkel.

Minden panaszt, sérelmet meg kell hallgatnunk s rajta kell lennünk, hogy először tisztában legyünk azzal, a ki azokat tudomásunkra hozta.

Elme- vagy idegbeteg ember összefüggő, következetes felvilágosítást adni rendszerint nem tud s erről könnyen fölismerhető s az ezirányu gyanunk már a kellő óvatosságot ajánlja további teendőinkre nézve.

Az a különben rendes idegzetű egyén pedig, a ki egy koholt sérelemmel áll elő, rendszerint csak addig tud következetes feleletet adni kérdéseinkre, míg az általa kitalált mese korlátain belül mozgunk, ha a részleteket firtatjuk már fönnakad, ellentmondásokba keveredik.

A normális észjárásu, igazságos alapon mozgó panaszos, ha az őt közvetlen érintő jogsérelem őt túlságosan felizgatta is, rendszerint már akkor, mikor az ő segédkezésére álló rendőrközegekkel szoba áll, megnyugszik, sérelmét kellő folytonossággal adja elő, minden kérdésre felvilágosítást ad s ha azt tenni nem tudná, azonnal kijelenti, hogy erről vagy arról nem szerzett tudomást, nem észlelte, zavarában nem figyelte meg vagy arra nem volt ideje stb.

Tehát most már bármelyik eshetőséget véve alapul, a panaszos fél vagy feljelentő előadásából bizonyos kö-

Ha fáj a feje ne této vázzék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát** mely 10 percz alatt a legmakacsabb migrálot és fejfájást olmulasztja. — Ár a K 1,20. — Kapható minden gyógytárban. Készült Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három dobozról ingy. postai szállítással.

Kiskunfélegyháziak.

Keszthelyiek.

Magyar zarándokok Rómában.

vetkeztetést vonunk le arra nézve, hogy a jogsérelem megtörténhetett-e vagy sem, illetve az utóbbi esetben akadatozt gyanunk fog támadni.

Minden esetben azonban következtetésünk helyességét vagy gyanunk alapos voltát a helyszínen szerzendő tárgyi bizonyítékokkal kell támogatnunk s csak ha ez megtörtént, állíthatjuk biztosan, hogy pl. lopás történt vagy hogy jogsérelem történt ugyan, de nem olyan természetű, mely bűnügyi üldözést igényelne, hanem olyan, mely polgári peres utra tartozik; végül, hogy a jogsérelem képzelt vagy koholt.

Ha a helyszínén megjelenünk, megint csak egyénekekkel, azok cselekedeteivel fogunk találkozni s azt kutatjuk, hogy kiknek kellett akár mint cselekvőknek, akár mint passiv szemlélőknek a tett idején jelen lenniök vagy hogy lehettek jelen, kik vettek róla utólag tudomást s általában, hogy kik tudnának a nyomozás érdekében felvilágosítást adni.

Minden helyszíni szemlénél majdnem teljes biztonsággal megállapítható, hogy a cselekményt házbeli vagy a helyi viszonyokkal ismerős egyén vagy teljesen ismeretlen egyén követte-e el?

Előbbi esetben a tetteket vagy tetteseket szűkebb körben, utóbbi esetben pedig hogy tágabb körben sejtjük, de minden körülmények között utalva vagyunk arra is, hogy a házbelleket, szomszédokat, azaz a vélekedés szerint közvetlen érdekelteket kikérdezzük.

Itt ismét előtérbe lépnek a lélektani jelenségek, melyeket megfigyelnünk feltétlenül szükséges, mert épen egy jelenség észrevétele teszi lehetővé, hogy célunkat hamarabb elérhessük.

Pl. valamely családban lopás történt s minden jel arra mutat, hogy csak házbeli követhette el. Mondjuk, egy pár fülbevaló tűnt el az éjjeli szekrényről a hálószobából, hol a család tagjain s a család szobaleányán kívül más nem járt. A gyanu a szobaleányra irányul, ki azonban lehet épen nyíltan a dologban, mint bűnös, mert nem ritkán esik meg, hogy valaki szórakozottságból olyan helyre teszi le ékszereit, a hova nem szokta s ott egyáltalán nem is keresi vagy hogy csupa rendetlenségből vagy véletlenségből ágynemű vagy rubanemű közé keveri, s mielőtt mindent jól átkutatott és megfontolt volna, cselédjét megvádolja.

Megint egy egyén áll a csendőrrel szemben, ez esetből folyólag, kit lélektani megfigyelés alá kell venni s lehetőleg ártatlanságát vagy bűnösségét be kell igazolni.

Akár ártatlan a szobaleány, akár bűnös, bizonyos izgalom vesz rajta erőt s ez bá ártatlan, a méltatlankodás őszinte kifejezését idézi elő egész lényén, mely a sírásra is vihet, a másik esetben pedig a zavar, a kapkodás, félelem, nem ritkán a tetetés, konokaság, melyhez imitált sírás is járul, mutatkoznak rajta; és épen ezen jelenségek mutatnak újjal azon irányra, me-

lyt a nyomozónak követnie kell. Azaz, hogy az ártatlanság bizonyítására kell e bizonyítékot szereznie a nyomozó közegnek, avagy a bűnösség dokumentumait koll-e kutatnia.

Vagy tegyük fel, hogy egy betöréses lopás színhelyén azt tapasztaljuk, hogy a viszonyokkal ismerős egyén operált. Rubaneműt, élelmiszert, ékszereket lopott. Gyanusítottatik egy a házhoz bejáratos napszámos ember, kit éjnek idején egy megbízható szemtanu szerinte gyanus körülmények között hazafelé menni látott batyúval a hátán.

Alibi-igazolás és házkutatás lévén a teendő, az illetőt, ki már védekezését is előre kieszelte és a lopott holmit igyekezett jól elrejtetni, lélektani megfigyelés alá vesszük. Lehetetlen, hogy a gyanúsítás közlése vagy a szemtanuval való találkozás tudtára adása, ha még oly konok lenne is, vagy az előkészített alibi-igazolás valószínűsége mellett is, az, hogy kelepczébe került, bizonyos észrevehető jelenségben nyilvánuló benyomást nem tenne reá.

De tegyük fel, hogy a nyomozó ezen jelenséget észre nem venné, mert különösen a konok, megrögzött, durva lelkű egyéneknél a nyomozó közeg félrevezetésének sikerében való bizodalom hamar visszavarázsolja a megnyugvás, közömbösség kifejezését az arczon, tartasuk azért öt eleinte megfigyelés alatt, mert a további eljárás folyamán biztos utmutató jelenségeket fogunk észlelni.

A házkutatásnak minden zugra kiterjedőnek kell lenni, a mit alaposan csak igen hosszú idő alatt lehet keresztül vinni. Tehát rövidítsük meg a dolgot a lélektani jelenségekre támaszkodva.

Miután rendszerint 2 csendőr van jelen nyomozásainknál és 1—2 községi előjárósági tag, az egyik csendőr ki úgy is arra hivatott, hogy a kutató társa biztonsága és a házbellek fölött őrködjék, úgy álljon fel, hogy társának is minden mozdulatát és a gyanúsítottnak az arcját is könnyen figyelhesse.

Míg a kutató csendőr olyan helyen kutat, hol semmi a dologgal összefüggő tárgy, bűnjel nincs, a gyanúsított teljes biztonságban érzi magát s nyugodt vagy közömbös arckifejezést mutat, mihelyt közel jár azonban a kutató a keresett tárgyhoz, a gyanúsított izegni, mozogni kezd, elhalványodik vagy elvörösödik, esetleg ennek elpalástolása végett félre néz, de lopva időnként odatekint, hol legközelebbi rá nézve a veszély. A megfigyelőnek ezt észre kell vennie s fel kell hívnia erre a kutató figyelmét, ki azután a kérdéses helyen a legapróbb részletekig kutasson, mert biztos ott az eredmény. Mielőtt valamely másik helyiség kerülne kutatás alá, a kutató a gyanúsított arckifejezését megfigyelve, mintba csak a szót ejtené el vagy hangosan gondolkodnék, jegyezze meg, hogy most pl. a padlás, másik szoba, istálló következik.

Merkur kerékpárok

Csendőrségi alkalmazottak kerékpárakból 20 kor., alkatrészekből és gumikból 20% áron.
Árjegyzéket ingyen és bérmentve küld

DÉRY EDE

legnagyobb gyártmány, gyönyörű kiállítás, rendkívül olcsó árak teljes jóállás mellett. Csakély havi részletfizetésre.

— Gumik, alkatrészek rendkívül olcsó áron. —

kerékpár és varrógép

SZEGED.

Magyar zarándokok Rómában. — A Bronzkapu előtt.

Ha a jelzett helyiségek rejtik magukban a veszélyt, a megjegyzésre bizonyynyal észrevehetően reagálni fog a gyanúsított s ehhez képest kell a további munkánkat irányítani.

Hogy ez mennyire irányadó lehet, igazolja az egyszerű próba, melyet minden őrsön elő lehet venni.

Valamelyik bajtársat meg kell bizni, hogy pl. egy zsebórát dugjon el a legénységi szobában olyankor, mikor ott senki sem tartózkodik. Ő fogja képviselni a gyanúsítottat. Az egyik csendőr lesz a kutató, másik a megfigyelő.

A házkutatás a szabály szerint lesz elővesendő s ki fog tűnni, hogy a megfigyelő a gyanust képviselő bajtárs tekintetéből s mikor a kutató a keresett órának egészen közelébe jut, amannak mosolyából észreveszi, hogy az óra hol van elrejtve. Pedig a gyanúsítottat képviselő bajtársat semmi más nem befolyásolja, mint azon kevés izgalom, a mely ezen próbával egybekötve van.

A bajtárs ugyanis úgy igyekezett az órát elrejtetni, hogy azt egykönnyen megtalálni ne lehessen s abban bizakodik, hogy a kutató nem lelki meg. Azért mikor a kutató az óra közelében mozog, még oly erőltetett tartózkodás mellett sem képes komolyságát megőrizni, mert a theoria érvényesülése őt mosolyra ingerli.

Annál biztosabb, hogy komoly következményü esetén a gyanúsított a következményektől való félelem miatt magát elárulja.

De nem tapasztaljuk-e számtalanszor, hogy valaki a csendőr elől szándékosan kitér, elrejtőzik s mikor azt

észrevéve, a kitérés vagy elrejtőzés okát kutatjuk, reá jövünk, hogy az illetőt valami törvénybe ütköző cselekedet terheli.

Hiszen az már maga lélektani jelenség, hogy a büns cselekedetét a felfedezés elkerülése végett minden módon és eszközzel palástolni igyekezik. Ennek indító oka a félelem, mely az ember szabadságszeretete folytán keletkezik azért, mert szabadságát veszélyeztetve látja

De több eset fordult már elő, mikor a legmegátalkodottabb gazember nyomára az vezetett, hogy az általa elkövetett gyilkosság áldozatának temetésén vagy ösztönyszerűleg megjelent vagy a vizsgálóbíró őt mint gyanúsítottat ott tartotta s a hozzátartozók fájdalmas sirása annyira megindította, hogy magán uralkodni nem tudván, gyanus viselkedésével maga-magát adta kézre, pedig maga a tett borzalmassága nem volt képes őt megindítani.

Vannak olyanok is, kik annyira megátalkodottak, hogy még a hivatalos bonczolásnál is segédkeznek, őt a nyomozásnál, természetesen félrevezetés végett, igyekeznek segítyt nyújtani s mindaddig, míg a jelekből ítélve nem látják, hogy a nyomozás reájuk nézve veszéllyel jár, a helyszínen maradnak, de a legkisebb jelenség, mely az ellenkezőjét igazolja, lelkiét megrázza, elárulja magát s ha a megrázkódtatásból való felocsudásig észre nem vétetik, nyomtalanul és birtelen eltűnik.

Ez a néhány példa eléggé igazolja, hogy milyen fontos szerepe van a lélektani jelenségek megfigyelésének a bünygyi nyomozásoknál s hogy mennyire fontos az, hogy a csendőr az embert mint lelkes lényt minél ala-

posabban tanulmányozza, minél szélesebb emberi ösméretre tegyen szert, mert ha sikeresen akar működni, a lélektani jelenségeknek megfigyelését, mint a nyomozás egyik segédeszközét mindannyiszor igénybe kell vennie, a mikor csak arra alkalma van.

KÉPEINKHEZ.

Magyar zarándokok Rómában.

A magyar katolikus világ mindenha igen nagy lelki szeretettel viselkedett Róma: a szent város iránt. Nagyobb keresztény ünnepeken, de más ünnepélyes alkalmakkor is sokszor megcsendül a magyar szó a szent város falai között, mert időközönként mindig akad egy-egy kegyeletes csoport, a mely vagy a pápa vagy a szent város kiváló műremekei iránt való érdeklődésből, de leginkább vallásos kegyeletből mintegy bucsútjárva, felkeresi Rómát. Most a husvétii ünnepek alkalmából is szép számú csoport hazánkba zarándokolt el Rómába, hogy a Megváltó feltámadása emlékének rendkívüli fényvel és káprázatos ceremóniával való megünneplésében résztvehessen, mert ilyen sohol a világon látni nem lehet.

A jelen számunkban közölt képekben a husvétii magyar zarándokcsoport egyes részeit mutatjuk be olvasóinknak.

HIREK.

Pantheon a hősöknek. Ő császári és apostoli királyi Felsője a fegyveres erő tagjainak az ellenséggel szemben tanusított kiváló magatartását, avagy a haza javára maradandó alkotások létesítésén való fáradozásait, a jövőben még a földi életen túl is méltánylandó, a következő legfelső kéziratot méltóztatott legkegyelmesebben kiadni: Kedves báró Schönauich gyalogsági tábornok! Az 1809. évi világtörténelmi, kiváló hadi események emlékére készülök és tudomásomra jutott különféle hazafias készülődések azt az óhajot keltették fel bennem, hogy hadseregemnek a hű megemlékezés és az örök hála bizonyítékát adjam. Ezért akarom, hogy a fegyveres erőnek azok a tagjai, a kik az ellenséggel szemben kiválóan viselkedtek, avagy pedig a haza javára maradandó értékű alkotások létesítésén fáradoztak, haláluk után is állandó tiszteletben részesüljenek, és e czélból földi maradványaiknak kegyelettel őrzött nyugvó helye legyen. Erre a czélra az Enna alatti ausztriai főhercegségemben fekvő, Wetzdorf melletti „Heldenberg” nevű birtokomat jelölöm ki, a hol gróf Kadetzky tábornagy és alvezérei: báró Wimpffen és báró d'Aspre tábornaszernagyok már eddig is nyugosznak. A „Heldenberg”-et tehát ajándékba adom kedvelt hadseregemnek, egyuttal pedig a fenntartáshoz szükséges tőkét saját vagyonomból utalványozom. A „Heldenberg”-en eltemetendőkről esetről-esetre Elém terjesztendő a javaslat. Wienben, 1909. április 18-án. Ferencz József s. k.

Legfelsőbb hadurunk kedvezménye. A lapunk mult számának hivatalos részében közölt „Hadparancs”-ban foglaltakon kívül, Ő császári és apostoli királyi Felsője 1909. április 13-án kelt legfelsőbb elhatározásával mind azoknak a katonai személyeknek, a kik a különleges katonai intézkedések idejében 1908. évi október 1-étől, 1909. évi április 30-áig Boszniában és Hercegovinában, valamint Dalmáciában tényleges szolgálatban állottak és 1908. évi december 2-án katonai jubileumi keresztet nem kaptak; továbbá a hadtengereszetnél, az 1908. évi október 1-étől, 1909. április 30-áig tényleges szolgálat-tételre bevonult mindazoknak a legénységi tartalékosoknak és hadtengerészeti személyeknek, a kik 1908. évi december 2-án a katonai jubileumi keresztet nem kapták meg, de 1908. évi október 1-étől, 1909. évi április 30-áig a dunai flotillánál, az adriai hajókon és torpedónaszádokon (hajón) voltak, vagy a catarói öbölben szárazföldi szolgálatot teljesítettek: a katonai jubileumkeresztet legkegyelmesebben adományozni, továbbá legkegyelmesebben elrendelni méltóztatott, hogy mindazon katonai és hadtengerészeti személyeknek, a kik a fenti időszakban és megjelölt helyeken szárazon vagy vizen szolgálatot teljesítettek, az az idő a nyugdíj (rokkantsági nyugdíj) kiszabásánál kétszeresen számitassék be.

Ellenszegülő cigányok. A hontmegyei Felsőszemeréd községben április 18-án az egegi őrsnek Porubszky István cs. cz. őrsvezető és Kucska Albert próbacsendőrből állott járőre, portyázás közben Benedek Mátvás, Kovács József és Bartos Dániel vályogvető cigányokat verekedésen érte. Járőr a verekedő cigányokat szétoszlásra hivta fel, mire azok közös erővel a járőrre támadtak és annak fegyvereit megragadták. A fegyver birtoklásáért folytatott tusakodásban, a Porubszky cz. őrsvezető szuronyát fogvatartó Benedek Mátvás cigány, a szurony visszarántása által, a jobb tenyerén, Kucska Albert próbacsendőr pedig, ki a fegyverét megragadó cigány kezéből azt kicsavarással igyekezett szabaddá tenni, felső czombján saját szuronya által szenvedett. A Benedek Mátvás cigányénál súlyosabb, de nem életveszélyes sérülést. Az ellenszegülő cigányok az időközben megérkezett Kovács Elek cz. őrmester, őrsparancsnok segítségével elfogattván, az illetékes hatóságnak átadtak. Kucska Albert próbacsendőr pedig a helyszínéről az ipolysági kórházba szállíttatott.

Egy járőr megtámadtatása. Paroseny hunyadmegyei községben Bartók Ferencz őrmester és Koncsag László csendőrből állott lapényi őrsbeli járőr, április 18-án este nyolcz óra tájban, egy korcsmai verekedés szétoszlása után, Lőrincz János és hat társa által, az utcán orozva megtámadtatott és erős közáporral megdobott. A váratlanul jött közezés következtében Bartók őrmester a balszeme felett súlyos sérülést szenvedett. A megsérült Bartók őrmester támadói ellen három lövést intézett, de lövései a szemére ömlött vér és a sötétség miatt czélt tévesztve, a támadókat nem találták. A tettesek, Kovács Bálint járásőrmester, petrozsényi járásparancsnok által elfogattak.

Rablógyilkosság. Cziperer Jakab vértessomlói lakos, április 13 én délelőtt a komárommegyei Környe község határában, egy eddig ismeretlen álarczos egyén által forgópisztolyból agyonlőve meggyilkoltatott és a nála levő 130 korona készpénz tőle elraboltatott. A tettes utáni nyomozást Palatinusz János járásőrmester, tatai járásparancsnok, a szakasz állományából összpontosított több altiszt és csendőrrel, erélyesen vezeti.

KÜLÖNFÉLÉK.

A keményítő történetéből. A keményítőt már a régi görögök és rómaiak is ismerték. Dioscorides görög orvos és Plinius szerint a keményítőt akkoriban amylon néven ismerték és huzaliszból állították elő. Mindamellett nem örvendbettezt valami nagy használatnak, mert hiszen fehéreneműt, olyan értelemben, mint manapság. az ókorban, sőt a középkorban sem igen viseltek. A keményítőgyártás csak a 16. században lendült fel, amikor Erzsébet angol királynő kezdeményezésére divatba jöttek a keményített női gallérok. Hollandiában akkor már szelvényben keményítették a fehéreneműt és Erzsébet királynőnek, a ki Guilbem nevű udvari kocsisának a hollandiai származású feleségénél látta először ezt a viseletet, annyira megtetszett a keményített nagy női gallér és ami ehhez bozzátartozott, hogy ő is ilyeneket hordott. A loyális alattvalók a divat terén is követték uralkodónőjüket és nemeokára az egész Angliában a jó neveléshez tartozott, hogy a leányok megtanulják a keményítést és vasalást és maguk készítsék el fehéreneműjüket. A gavallérra pedig az volt a legnagyobb megtiszteltetés, ha jelen lehetett, a mikor hölgye keményített és vasalt. A kékitést, keményítést és vasalást akkor külön tanítónők tanították, a kik közül némelyik óriási vagyonra tett szert ezen a réven. Így fel van jegyezve, hogy Dinghen van der Plasse, flamand nő öt fontot is kapott egy órai tanításért, tehát kerek száz koronát. A keményítéssel egyidőben a kékités is divatba jött. Angliában a kékités azonban csak Erzsébet halála után terjedt el, mert a királyi úgy találta, hogy a kékitett fehérenemű zöld árnyalatot kölcsönöz teintjének és azért az egész birodalomban eltiltotta.

Milyen régi a méz. A méz már a történelem előtti időkben is ismeretes lehetett, mert a bibliában igen gyakran történik róla említés. Például Jákob Egyiptom előjáróságának mézet küldött. A méhtenyésztés a görögöknél egy századdal időszámításunk előtt kezdődött, mert Plinius szerint az ő idejében készítettek először méhkaszt fakéregből; a kasz máriaüvegéből készült ablakkal látták el, hogy a mébeket munkájuk közben is látassák. A rómaiak szintén nagy becsben tartották a mézet; Romuluszról állítják, hogy áldozásra nem ritkán méz vagy süritett must híjján tejet volt kénytelen használni. Az első mézeskalácsos-boltot Rómában Krisztus előtt 171-ben görög vállalkozó nyitotta. Használták a mézet a gyümölcs eltartására is. Majd, mikor ezt a konzerváló hatását ismerték, a babiloniak és perzsák halottait is mézzel és viasszal vonták be. Hatalmas lökést adott a méhtenyésztésnek a kereszténység terjedése, mely a mézet és viaszot, mint a tisztaság jelképét alkalmazta szertartásaiban. Sőt a viaszgyertya még mai nap is az örök világosság szimbóluma gyanánt szerepel.

Zenekar a fegyházban. Sing-sing-ben, a hír amerikai fegyházban nemrég különös nyilvános előadást rendeztek. A fegyház nagy kápolnájában a fegyenczek zenekara hangversenyt adott. A huszonkét zenész csinos fegyenczöltözetben jelent meg s néhányan szemüveget viseltek, hogy a hangjegyeket elolvassassák. A karmester, egy nagy bankcsalásokért elítélt harmincz éves ember, a programot nagy gondnal állította össze Bach, Beethoven és Wagner műveiből. Az első hegedűs egy bigámia miatt tizenkét évi fegyházra ítélt szép sápadt férfi volt, a második hegedűs tíz évre van ítéltve lopás miatt, a

két fuvola a „fekete kéz” két tagja volt, a nagydobot utonálló zsvány kezelte, a ki egész vonatot föltartóztatott és kirabolt. A zenekar várakozáson fölül végezte föladatát s meglátzott rajtuk, hogy testtel lélekkel átérzik, a mit játszanak.

A tápláló szerek értéke. Egy francia újság az iránt kérdezett meg négy kiváló tudóst, hogy mekkora táplálóerőt tulajdonítanak a különféle élelmiszereknek. Alább közöljük az anket eredményét, megjegyezvén, hogy a legelő álló élelmiszemben az illető tudós szerint a legtöbb táperő van, a következőkben pedig fokozatosan kevesebb. Gautier szerint (akadémikus) így sorakoznak: hús, kenyér, tej, tojás, hüvelycsnövények, főzelék, cukor, vörösbor, kávé és tea, só. Lancereaux (az orvos akadémia tagja) szerint: tej, tojás, rizs és tészta, kenyér, hús, hal, vaj, sajt, burgonya, kávé és tea. Labbé dr. szerint: tej, tojás, kenyér, rizs, vaj, cukor, burgonya, tészta, hüvelyes, sajt. Laufer (a párisi orvosi főiskola fiziológiai laboratóriumának vezetője) szerint: tej, rizs, kenyér, tengeri, burgonya, hús, cukor, víz, alkohol. Dastre tanár pedig úgy nyilatkozott, hogy sem tiz, sem öt, sem két oly legfontosabb táplálószer nincs, melyre az embernek feltétlenül szüksége lenne.

A kigyó táplálkozása. Hagenbeck, a bires állatkereskedő, Hamburg mellett levő nagy állatparkjában kísérletet végzett arra nézve, hogy mekkora egy óriáskigyónak az étvágya. Az állatkerti kigyó néha fél, sőt egész évig is mozdulatlanul fekszik és ez idő alatt nem is eszik. Utána egy házinyullal vagy tyukkal az éhsége többnyire lecsillapítható. Azelőtt általánosan elterjedt volt az a nézet, hogy az óriáskigyó csak eleven állatot eszik, de Hagenbeck megölt állat elfogyasztásához is hozzászoktatta a maga kigyóit. A kigyó azzal árulja el éhségét, hogy nyugtalanul mozogni kezd. Ha ilyenkor megölt vagy elhullott állatot dobnak a ketrecébe, villámgyorsan ráveti magát, körülcsavarja és fogaival rendesen a préda fejét ragadja meg. Körülcsavarodás közben a torka néha egy méternyire is kitágul. Egy huszonöt láb hosszú borneói óriáskigyó negyvenöt fontos malacot félóra alatt fogyasztott el. Egy pitbon két kecskét falt fel s pár nap múlva egy hetven fontos közáli zergét evett meg, melyet előbb két, később három csavarodásban gyűrűzött körül a hatalmas izmaival összetörvén osontjait, alaposan megvékonyított, hogy annál könnyebben elnyelhesse. Meg lehetett figyelni, hogy a zerge teste négy-tizenöt percnyi időközönként mindig egy-egy rándulással csuszott lejjebb a torkába. Harmadfélórán marczangolás után a zergének már csak a lába látszott ki a kigyó torkából. Az emésztés aránylag gyorsan, kilenc-tíz nap alatt történik. A negyvenöt fontos malacz teljes megemésztése, Hagenbeck észlelése szerint, tizenkilenc napig tartott. Érdekes az a megfigyelés is, hogy ha a kigyó hullát nyel el, akkor vízmedenczét keres fel, napokig olhever benne s csak a fejét tartja ki belőle.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz, kényességénél fogva, nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek. Szolgálatlalt kapcsolatos kérdésekre csak az esetben

Brucker Győző Nándor és Társa
órák, ékszerészek. **GVÓR 33. sz.**

A m. kir. csendőrségnek ingyen és bérmentve küldöm **500 képpel** ellátott árjegyzékemet. Kedvesző feltételek. — Feltétlen tisztességes kiszolgálás. — Csendőrségi megbízható órák 5 évi jótállással.

válaszolunk, ha a kérdés általános és fontosabb jelentőségű szolgálati ügyet érint, akkor is a felvetett és a tárgy lényegének megfelelően szövegezték kérdés előrebocsátásával, hogy az adott válasz mindenki által megérthető legyen s így a felesleges kérdésközléseknek eleje vétessek. Épp ily módon adjuk meg az általános műveltséget előmozdító válaszokat is.

76. Várnay ezégnél Budapest, VI. Liszt Ferenc-tér 9.

Novella. Ha tovább olvasna, felesleges lett volna a magyarázat, mert a 43. §-ban ez áll: „A törvény a korlátnak legenyhébb esetét bünteti, a mely ellen csak a tisztesség és 20 éven aluli nőnek biztosít büntetőjogi védelmet. A korhatár — élelményünk szerint — azért lett 20 évben megállapítva, hogy a törvény a serdülő korban levő nőt védelmezze meg; mert egy 20 éven felüli nőtől már a törvény is joggal elvárhatja azt, hogy tisztában legyen egy nemtelen ajánlat következményeivel.

Életrész. Bizony az nagy baj, hogy abba hagyta tanulmányait, mert — főleg Magyarországon — kellő előképzettség nélkül nem viheti az ember semmire sem, különösen nem a közhivatali pályán. Ha akármilyen művelt és képzett is valaki, bizonyítványok nélkül nem ér el célt, nem úgy mint Amerikában, a hol a tudást és tehetséget fizetik, mite sem törődve az iskolai képzettséggel. Az újvilág ebben a tekintetben messze túlértékelte a mi öreg Európánkat. Azért Önnek nem kell elcsüggednie. Vasakarattal kezdje el újból ott, a hol már régen elhagyta; folytassa tanulmányait magánutón s meg fogja látni, hogy czélt ér. Csak kitartás.

100. Subventióban (állami támogatás) részesülhet a magyar korona országai területén egy oly újonnan létesített iparvállalat, vagy gyár, a mely a modern kor kívánalmainak megfelelően műszakilag teljesen fel van szerelve, ha oly ipari czikkeket vagy anyagokat állít elő, a melyek Magyarországon egyáltalán nem, vagy csak nagyon korlátozott mennyiségben készülnek, hoz forgalomba, vagy pedig oly czikkek előállításával foglalkozik, a melyeknek fokozottabb mérvben való gyártását és terjesztését közgazdasági érdekeink megkövetelik.

909. „Néhány szó a mértéktelenségéről” cz. cikke nem közhelhető.

N. D. csendőr. Várja be, míg vállgallérja és míg annak csuklyája lesz, addig ne féltesse a tollát. Egyébként pedig ne törje a fejét reformokon, nem az Ön hivatása az.

M. K. csendőr. Hőhőnye. Csak türelem. Ha rákerül a sor, az Ön cikkét is bizni fogjuk.

K. J. csendőr. Előjegyzésben áll máj. 18-ára. Hogy behívást kap-e, még nem tudni.

Felér csendőr. Az 1890. évi I. tcz. 107. §. a) pontjában foglaltak csak egymással szemközt haladó járművekre vonatkoznak.

M. J. Budapest II. ker. szénátér 7. Délelőtti órákban Kürthy fogalmazónál.

H. J. 1. Olvassa el lapunk múlt évi 46. számában „B” nek adott üzenetünket. 2. Nem, mert az magántársaság.

S. G. 1. Ha úgy áll az ügy, akkor a felvétel nem tartható kizártnak; meg kell kísérelni. 2. Erre nem adhatunk tanácsot, ez esetben ki van zárva, hogy az ideje meg ne szakítsassék, a mi azonban ne retentse vissza, mert mire ő az ellátási igényt megszerzi, magának a megszakított idő is be fog számíttatni.

Sz. Örevezetés Micske. Ha kilép, a csendőrségnél eltöltött éveit elveszti, mindennemű kilátás nélkül arra, hogy ezen évek után valamikor is nyugellátásban részesüljön. Jó lesz nagyon is megfontolni a dolgot, mielőtt egy a csendőrségszolgálat javadalmazásánál jóval silányabb fizetéssel dotált, bizonytalan, egyesek kénye-

től és kedvétől függő polgári állásért immár megszerzett nyugdíjjogosultságát magától eldobja.

111. Tanuk hiányában a bizonyítás aligha lesz lehetséges, ép ezért egy esetleges per kimenetele nagyon is kétféle.

Határozás. 1. Az illetékes bíróság határozata volna előzőleg kikérendő. 2. Rendezett tanács ú városok az 1886. évi XXII. tcz. értelmében „közsegek”, a melyek rendezett tanácsnokok és tisztviselői karral (polgármester, rendőrkapitány, tanácsnokok, jegyzők, ügyész, orvos, mérnök stb.) rendelkeznek, szóval önállóan intézik belső ügyeiket. A tanácsnak tagjai a polgármester önkölte alatt a rendőrkapitány, a tanácsnokok, a főjegyző, a főügyész és az orvos. Szabad királyi városok alatt érjük azon közsegeket, a melyek királyi kiváltságok (privilegium) által a megyei és földesuri hatóságoktól kivételtek a kezdetben mint kiváltságos közsegek éltek, idővel, úgy a XV. ezred elején a törvényhatósági jogállást is megszerezték. Hogy valamely község ezen címet elnyerhette, szükeges volt, hogy az uralkodó és haza iránt különös érdemeket szerezzen, az akkori úri hatóság alól magát megváltsa, egy szabad királyi város anyagi és szellemi terheit viselje és hogy törvénybe iktattassék. Ezen városok testületileg egy nemes személynek tekintettek és így nemesi jogokkal és szabadságokkal éltek, polgárai vám- és helypénztől az egész országban mentesek voltak. Később a törvényhatósági jogokat is megkapták ezen városok; a végleges rendezés pedig az 1876. évi XX. tcz. alapján történt. A városok neveit zsebkönyvünkben megtalálja. Ma már tulajdonképpen csak törvényhatósági joggal felruházott és rendezett tanácsos városok léteznek.

Vidéki csendőr. 1. A ktg. btkv. 123. §-a alapján büntetettik. Egyébként ép úgy, mint a 2., 3. és 4. alatt kérdezettek — a melyekre a btk.-ben § nincs — babona. 5—6. Csendőrségi jelvény. Hordhatja bárki, budapesti aeszonyainknál tavaly nagy divat volt. Nagyon szépeket lehetett kalapjukon látni, szinte megirigyelto a eszandár szemé.

Beregi ca. cz. örv. Minden körülmények között büntett.

Pozsony. Hát bizony abban az ügyben még nem történt meg az ígért átvás intézkedés, de a mi késk, nem mulik. Nem az intéző körökön mult, hogy még nem következett be. Az anyagiak késleltették eddig, de azért életbe fog lépni. A megszakított idő legfeljebb kegyelem útján — az oddig követett gyakorlatból ítélve — ntólag majdnem mindig beszámíttatik.

Somogyi lovas N. U. A szolg. ut. II. 5. §. egészen világosan rendelkozik. Budapest és a törvényhatósági joggal felruházott városok belterületén éjjel és nappal — nappali elővezetéskor pedig bármely területen a szurony leveendő. Utébbi esetre nézve is fennáll a 117. §. IX. pontjában felsorolt eseteket érintő kivétel. 2. Nem tudunk még róla semmi biztosat.

520. Olvassa el lapunk 1907. évi 49. számában F. J. őrmesternek és 1908. évi 31. számában „Ürmesteri kinevezés” alatt adott felvilágosításainkat.

Nyug. őrmester. Olvassa el lapunk múlt évi 35. és 39. számaiban (416. iv, 465. lap) megjelont szakcikkot, ott a minút is láthatja.

J. L. cz. örv. Gyöngyös. Ön sokat kérdez, de úgy látezik nem olvassa el az üzeneteket. Nem válaszolunk.

Horajjegyekről. Csendőrség Rozsnyó. Sorajegyei közül a 226. számú törlosztési buzáson 13 koronával kibuzatott. — N. I. I. Sorajegyei közül az 1005. számú 14 koronával törlosztési buzáson kibuzatott. — Batean, Antalfi járásőrmesterek, Tóth, Bolya, Polgárdi, Mikózi őrmester, Kovács II., Valuch, Hác, Barna őrevezetők, Nagy Dénes csendőr, V. M. Botos : sorajegyeik nem nyorlek. — Klein járásőrmester. 8 kor. 90 fillér.

A mindennapi kenyérnél fontosabb a háziaszónynak a jó kávé. — Jó, izletes, zamatos, erős és színdus kávé csak a „Valódi PATRIA pótkávéval” lehet főzni. A „Valódi PATRIA pótkávé” a legjobb nyersanyagokból a leggondosabban készült s igaz színmagyar „Valódi PATRIA Pótkávé”. Kérje, mely minden árlásban kapható és több első díjjal lett kiöntetve.

lehet főzni. A „Valódi PATRIA pótkávé” a legjobb nyersanyagokból a leggondosabban készült s igaz színmagyar „Valódi PATRIA Pótkávé”. Kérje, mely minden árlásban kapható és több első díjjal lett kiöntetve.

HIVATALOS RÉSZ.

Körrendelet.

5516/eln. sz. *Ő császári és apostoli királyi Felsége* 1909. évi márczius hó 30-án Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával a Cs-11, b) jelzetű ujonnan átdolgozott „Szervi határozványok»-at a m. kir. csendőr-szám-tanácsosok, számvivőtisztek, számvivőtiszthelyettesek és törzsermesterek számára;

továbbá a honvédelmi miniszterium 16. osztályában egy csendőr-szám-tiszti hely rendszeresítését legkegyelmesebben jóváhagyni méltóztatott.

Ezen legfelsőbb elhatározás alapján az 1906. évi 8. sz. Rendeleti Közlönnyel kiadott hason jelzetű „Szervi határozványok» hatályon kívül helyeztetnek.

Kelt Budapesten, 1909. évi április hó 5-én.

Jekelfalussy Lajos, s. k.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Okiratilag megdicsértettek:

A m. kir. I. sz. csendőrkerületi parancsnokság által:

Barta Ferencz cz. örm., *Stupár Tivadar* csend. ez. örv., *Ostoros János*, *Muntyán Miksa* és *Murányi Sándor* csendőrök, mert az 1907. év július havában Horgospatakán az államkincetár kárára történt nagymérvű ólom és ezüstércz lopás tettesének és bűnrészesének kiderítésében járásparancsnokukat dicséretes buzgósággal támogattak.

Kedves Lajos örsvezető, 11 évet meghaladó csendőrségi szolgálata alatt tanusított és 375 különböző büncselekmény kiderítésében nyilvánult igen buzgó tevékenységeért és minden irányu eredményes működéseért.

A m. kir. VI. sz. csendőrkerületi parancsnokság által:

Nagy György örmester és *Vida István* cz. örmester csendőrségi szolgálati idejük alatt, de különösen az 1908. év folyamán, a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett szorgalmuk és buzgó tevékenységük által elért eredményekért, valamint örsaiknek czéleszerű vezetésére és alárendeltjeiknek helyes befolyásolásáért.

Keltner Lőrincz cz. örsvezető és *Domsa Kelemen* csendőr, egy fegyveres betörőnek felkutatása és elfogásánál tanusított bátor és katonás magatartásukért és ez alkalommal járásörmester járórvezetőjüknek kötelességük s hathatós támogatásáért.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. I. sz. csendőrkerületi parancsnokság által:

Szabó Antal cz. örmester, mert 11 éven fejele csendőrségi szolgálata alatt a közbiztonsági szolgálat terén fáradozó és eredményes működést fejtett ki, valamint örsének vezetésében, alárendeltjeinek oktatásában és vezetésében is mindenkor előnyösen kitűnt.

Kajtár Ambrus csendőr cz. örsvezető, mert 11 éven fejele csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban és mint örsparancsnok-helyettes is működésében szorgalmával, jó magaviseletével és takarékoságával bajtársainak jó példát mutatott.

A m. kir. VI. sz. csendőrkerületi parancsnokság által:

Aranyos János csendőr, egy fegyveres betörőnek felkutatása és elfogásánál tanusított hasznos közreműködéséért.

Pénzbeli megjutalmazás.

A m. kir. belügyminiszter ur folyó évi márczius hó 13-án kelt 31,620/V-b. számú rendeletével *Hilák Ferencz* esztergomi szárnybeli csendőr részére — életmentésért és egy nagyobb szabású lopási eset kiderítéseért — 100 K pénzzutalmat adományozott.

Előléptettek:

1909. évi márczius hó 24-ével:

a m. kir. I. sz. csendőrkerület állományában:

Márton Lajos, *Balogh András*, *Kriston György*, *Iszóc Jenő*;

a m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Goldhammer Imre, somlyói *Szilágyi Elemér*, *Novák Brunó*;

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Fliesz György, *Fodor György*, *Uhlj László*, *Csuris Gyula*;

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Rullkouszki Viktor, *Vetter Ferencz*, *Azudt István*, *Cseresnyés Aladár*;

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Preyer László, *Baumann Dezső*, *Dezső Sándor*, *Gábor Péter*;

a m. kir. VI. sz. csendőrkerület állományában:

Herold Ádám, *Mózes Emil*, dr. *Hilbert Gyula*, *Huzar Elemér*;

a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:

Fejér Kálmán, *Huszár Ágoston*, *Wagner Adalbert*, *Nagy Lajos*;

a m. kir. VIII. sz. csendőrkerület állományában:

Seidler András, *Véghelyi Gyula*, *Szabados Kálmán* és *Demetrius Dezső* hadapród-próbacsendőr cz. örsvezetők, *hadapród-próbacsendőr* czimz. örmesterekké; továbbá:

1909 április 1-ével:

a m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Matuszka Antal és *Szabó Márton* I. cz. örmesterek, örmesterekké; végül:

1909. évi április hó 16-ával:

az öt évi tényleges csendőrségi szolgálat betöltése után:

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Papp György III., *Deutsch József* és *Caengei Gyula* csendőrök, csendőr cz. örsvezetőkké.

Katonai szolgálati jel.

A legénységi I. osztályu katonai szolgálati jellel elláttattak:

a m. kir. VI. sz. csendőrkerület állományában:
Czuppon György cz. őrm. 1909 febr. 13-án, *Omeisz Gyula* törzsoorm. 1909 febr. 20-án, *Kiss Lukács* őrm. 1909 febr. 22-én, *Bognár Jakab* járásorm. 1909 márcz. 26-án és *Ugray Lőrincz* járásorm. 1909 febr. 21-én.

A legénységi II. osztályu katonai szolgálati jellel elláttattak:

a m. kir. VI. sz. csendőrkerület állományában:
Klein József cz. őrm. 1909 febr. 25-én, *Bokodi János* őrsv. 1909 jan. 18-án, *Hubay Sándor* cz. őrm. 1909 febr. 15-én, *Almási Imre* őrsv. 1909 ápr. 2-án, *Mester József* őrsv. 1909 jan. 13-án, *Szabó Sándor I.* őrsv. 1909 ápr. 6-án, *Krommter Alfréd József* őrsv. 1909 febr. 22-én, *Krispencz András* cz. őrm. 1909 ápr. 24-én, *Dózsa Bálint* cz. őrsv. 1909 márcz. 1-én, *Kálmán Mihály* cz. őrsv. 1909 jan. 7-én, *Szakács József* cz. őrm. 1909 jan. 21-én és *Horváth Imre III.* csend. cz. őrsv. 1909 ápr. 30-án.

Járőrvezetői jelvénynyel elláttattak:

a m. kir. VI. sz. csendőrkerület állományában:
Kuti János, *Horváth Ferencz III.*, *Domján Ferencz*, *Fodor Antal*, *Nagy János III.*, *Jáni József*, *Meznyik János* és *Molnár János* csendőrök.

Házasságra léptek:

a m. kir. III. sz. csendőrkerület állományában:
Veszeliiov Sebők czimz. őrmester, *Knittel Mária* Dorottyával, 1909 márcz. 2-án. Bácsfeketehegyen.
Koszliu Márton őrsvezető, *Major Berta* Idával, 1909 febr. 21-én, Nagybányán.

a m. kir. V. sz. csendőrkerület állományában:
Mészáros Gyula őrsv. *Schwarzbacher* alias *Kiékula* Máriával, 1909 márcz. 15-én, Kisgaramon.

Turza Szilveszter cz. őrsvezető, *Fabri Erzsébet*t, 1907 ápr. 6-án, Teszéken.
Kacsák Imre csendőr, *Szluka Teréz*szel, 1905 május 21-én, Ipolynyéken.

Habara Imre cz. őrsvezető, *Obuch Matild*dal, 1906 máj. 19-én, Pudmericzen.

a m. kir. VI. sz. csendőrkerület állományában:
Kálmán József czimz. őrsvezető, *Török Juliannával*, 1909 febr. 17-én, Kőszegen.

a m. kir. VII. sz. csendőrkerület állományában:
Gyurka János cz. őrm. *Molnár Máriával*, 1909 márcz. 20-án, Nagyborosnyón.

Kolumbán József cz. őrm. *Madaras Etelkával*, 1909 márcz. 11-én, Gyergyótölgyesen.
Szabó József V. cz. őrsv. *Kovács Irma* Matilddal, 1909 márcz. 22-én, Szépvízen.

a m. kir. VIII. sz. csendőrkerület állományában:
Mandits Imre cz. őrsvezető, *Hermann Róza* Jozefával, 1909 márcz. 11-én, Mehalán.

Szabó Antal czimz. őrmester, *Bilek Anna* Máriával, 1909 márcz. 11-én, Okányban.

PÁLYÁZATOK.

Egy irtóki állás a szatmárnémeti kir. ügyészségnél. Fizetés 1400 korona. Lakpénz 560 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. — Kérvények a szatmárnémeti kir. ügyészséghez 1909. évi május 14-ig.

Egy irtóki állás a marosújvári kir. járásbírósnál. Fizetés 1400 korona. Lakpénz 320 kor. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a gyulafehérvári kir. törvényszék elnökéhez 1909 május hó 15-ig.

Egy hivatalozgái állás a szepesi kir. járásbírósnál. Fizetés 500 korona. Lakpénz 160 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a kassai kir. törvényszék elnökéhez 1909 május 20-ig.

Egy hivatalozgái állás a budapesti kir. törvényszéknél. Fizetés pótlékkal 700 korona. Lakpénz 400 korona, esetleg természetbeni lakás. Ruhailletmény 100 korona, esetleg természetbeni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a budapesti kir. törvényszék elnökéhez (V. Alkotmány-u. 14., I. om. 8.) 1909 május 20-ig.

Egy hivatalozgái állás Máramaros vármegyénél. Fizetés 600 korona. Lakhely szerint megállapított lakpénz. Természetbeni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban, esetleges próbaszolgálat. Kérvények Máramaros vármegye alispánjához 1909. évi május 15-ig.

Egy irtóki állás Abauj-Torna vármegye levéltáránál. Fizetés 1400 korona. Lakpénz 720 korona. Magyar nyelv szóban és írásban, irattár-kezelésben való jártasság. Négy középiskolai osztály. Kérvények Abauj-Torna vármegye főispánjához 1909. évi május 30-ig.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =

VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir. — csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban.

Ajánljuk a 11^a jelzetű Ügyviteli szabályzat kivonata legújabb kiadását, ára 30 fillér. Honvédelmi miniszter ur ö nagyméltósága által 11.012/eln. sz. alatt elrendelt lakezimetudakozódásokra való űrlapok kaphatók raktárunkon darabonként 1 fillér árban.

:: ::

:: ::

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Fejezetek a «Bűnügyi Taktika»-ból.

Írta: dr. Kármán Elemér, nagyváradai kir. alügyész.

A személyazonosság megállapítása.

(Identificatio.)

(Vége.)

VIII. A személyi adatok megállapítása az «Országos bűnügyi nyilvántartó hivatal» útján.

A m. kir. igazságügyi és belügyi miniszterek 24300 908. I. M. számú rendelete 1907. jan. 1-én léptette életbe a Budapesten székelő «Országos bűnügyi nyilvántartó hivatal»-t. Ebből a hivatalhoz minden ügyész, minden járásbíró és minden oly rendőri hatóság, a mely kibágási ügyekben bíraskodik, minden egyes egyénről, a ki büntetést, vétségért (kivéve a becületsértést) s a fontosabb kibágásokért elítélve van, vagy a ki fontosabb bűncselekményért előzetes letartóztatásba vagy vizsgálati fogságba került, végül a ki

szükségesben van, értesíti a nyilvántartó hivatalt s közli vele az illető egyén pontos személyi adatait. A nyilvántartó hivatalban így 1909. január 1-e óta minden egyének külön lapja van, a melyek ott névszerint betűrendben kezeltek s bármikor feltalálhatók.

Az országos bűnügyi nyilvántartó hivatal minden hatóságának, a csendőrségnek is a nyilvántartás összes adatairól értesítést ad. Nevezetesen pontosan megtudható onnan különösen az, hogy a gyanúsított volt-e már büntetve és hogy nem-e közik valahol az országban bűncselekmény miatt, végül hogy személyi adatai helyesek-e.

E végből tehát minden rendőri hatóság és minden csendőr a nyilvántartó hivatalhoz fordulhat. Ebből azonban az szükséges, hogy a nyilvántartó hivatalnak mi is pontos személyi adatokat szolgáltatassunk.

Azok az adatok, a melyek tudakozódás esetén feltétlenül szükségesek, a következők:

1. A terhelt családi és utóneve (asszonyiak leánykori családi és utóneve)? _____
2. Esetleges álneve, gúnyneve vagy megkülönböztető neve? _____
3. Házastársának vagy volt házastársának családi és utóneve? _____
4. a) A terhelt születésének éve, hónapja és napja? _____ b) Ha születés éve nem ismert, hozzávetőleges kora? _____ éves.
5. Születésének helye? _____ Község _____ Megye _____ Ország _____
6. a) Községi illetősége? _____ Község _____ Megye _____ Ország _____
b) Utolsó állandó lakóhelye? _____ Község _____ Megye _____ Ország _____
7. a) Anyanyelve? _____ b) Nyelvismerete? _____
8. Vallása? _____ r. kath. — g. kath. — gör. kel. — ág. ev. — ref. — unit. — izr. — egyéb — fel. kiv.
9. Családi állapota _____ nőtelen — hajadon — házas — özvegy — törv. elv. — gyermek nincs — gyermeke van.
10. a) Főfoglalkozása { a terheltnek? _____
(vagy ha ez nem kereső,
eltartójának (pl. szülőjének, férjének)? _____
b) A terhelt vagy ha ez nem kereső, eltartója _____ önálló — más szolgálatában áll
11. Katonai szolgálatot _____ nem teljesített — teljesített — most teljesít
12. Műveltségi foka _____ nem ír, nem olvas — csak olvas — ír, olvas — középiskola négy osztályát meghaladó képzettsége van
13. a) Személyleírása: arca _____, haja _____, szem _____, bajusza _____
b) Van-e testi vagy szellemi fogyatkozása, vagy egyéb különös ismertető jele az arcán, karján és minő? _____
14. Vagyoni viszonya? _____ vagyontalan — némi vagyonnal bír — vagyonos
15. Atyjának családi és utóneve _____
16. Anyjának családi (leánykori) neve és utóneve? _____

Villamos és gőzerőre berendezett gyár (távolról nem képes olvasni) és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszertekész. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, ezimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszert, húr, stb., míg **Reményi** legújabb képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik Budapestről, Király-u. 58. Külön költségetes díjtalán. Kivétel a világ minden részére nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kerendő.

Ha tehát a csendőrség a nyilvántartó hivataltól a gyanúsított előéletéről tudakozódni akar, ezeket az adatokat feltétlenül be kell szereznie.

De nagyon hasznos szolgálatot tesznek az igazság-szolgáltatásnak a rendőri batóságok és csendőrök, ha ezeket az adatokat lehetőleg minden esetben iparkodnak beszerezni. A nyilvántartás ugyanis csak akkor lesz teljes és helyes, ha ezek az adatok pontosak. A kir. ügyészségeknek és a járásbíróságoknak azonban a legtöbb esetben a terhelt személyi adatait csak azok bemondása alapján állapíthatja meg, míg a csendőrségnek és a községi előljáróságnak módjában van ellenőrizni, hogy a bemondott adatok helyesek és igazak-e?

A bűnügyi nyilvántartó hivatal pontossága érdekében tehát első sorban a rendőri batóságok tehetnek sokat, ha a fenti adatokat már a nyomozás elején összegyűjtik és feljegyzik.

A csendőrség tavaszi teendői.

Irta: B. K.

Az idei, csaknem tulhosszura vált él után végre is tavaszra ébredtünk.

A márciusi nap enyhe sngára megolvastotta a hó tömegét, a mely e télen elég bőven hullott alá.

Az első rügyfakadás a tavasz bevonulását hirdeti; megmozdul sok ezer renybe kéz, — mely a hosszú tél folyamán tétlen vesztegelt, — az eke vasa az alig szikkadt földben barázdákat túr, megmozdul minden, a mi élet és tettekre szólít.

Nemcsak a föld rögett munkáló földművesre, a csendőrségre is feladatokat ró a tavasz bevonulása.

Vegyük elő törvényeinket, mindjárt a mezőrendőrségről szóló 1894. évi XII. tezikket, melynek 50. §-a elrendeli, hogy a kertekben, szőlőkben, gyümölcsösökben lévő fák stb. a hernyóktól, azok fészkei és petéitől alaposan megtisztítandók.

Mily kötelesség háramlik ebből reánk csendőrökre?

Mindenek előtt miután legtöbb laktanya kertjében díszleg nebány gyümölcsfa, ezeket behatóan szemügyre vesszük, azokat a hernyóktól, hernyófészkektől és petéktől alaposan megtisztítjuk. Könnyen tehetjük, mert pár fa az egész s többen vagyunk hozzá.

Ha ezzel végeztünk, rendez szolgálatba megyünk s ekközben ellenőrizzük, hogy a lakosság teljesítette-e és mily mértékben a fent hivatkozott törvény valóban üdvös intézkedéseit.

A hol nemtörődömséget tapasztalunk, ne sajnáljuk a komoly intő szót; a hol a lakosság tudatlansága vagy habonds érzületével állunk szemben, vagy ott, a hol ily kifogásokat hallunk: „Hiába minden, ha az Isten úgy akarja, mi sem terem.” Ne sajnáljuk se rábeszélő tehetőségünket, sem a komoly megintést, sem pedig a törvény megtorló hatalmára való hivatkozást. Ha mindez

nem használna, jegyezzük fel a kösedelmezőket, a nővsort adjuk át a község előljárójának, hogy azoknál, kik az irtást vagy egyáltalán nem, vagy csak részben teljesítették, az előljáróság annak teljes befejezésére a mulasztókat kötelezze; az őreparancsnokság pedig az irtás teljes és tökéletes befejezését újból kirendelt járőrök által ellenőriztesse.

Fontos kötelessége a csendőrségnek! Mert ha a törvény ez irányu rendelkezése végrehajthatik, milliókra menő károsodástól menekül meg az ország.

Befejeztük a hernyóirtás körüli teendőket, szemügyre vesszük a heréfoldeket és luczernákerteket is. Bár a gazda tudja, hogy az ott elszaporodott aranka mily károkat okozott 10 eset közül 9 esetben irtatlan hagyta e foltokat. Feljelentjük őket, mert erre kötelez a m. r. törvény 51. §-a.

A közlegelőn keresztül baladva tapasztaljuk, hogy mennyire megelőzte fejlődésében a szerb tövis a hasznos vegetációt; s ha a községi előljáróság ezek kiirtására a szükséges intézkedést meg nem teszi, az őre a főszolgabírónak jelentést teend.

A járások főszolgabírái elrendelik az utárkok kitakarítását s ezen körülményre éppen úgy, mint az előző pontokban foglaltakra a csendőrség figyelmét felhívja. Teljesítjük a felbívást, s az észlelteket — ha megintés dazára is a lakosság kötelességének eleget nem tenni — illetékes helyre feljelentjük.

A beálló meleg a fokozódó szárazság egy tüzvész letelkezése esetén kiszámíthatatlan károknak lehet előidézője. A járási főszolgabírótól vett felhívás után avagy a kltk. 141. §-a, illetve a megyei szabályrendeletek értelmében, a nélkül is az őre ellenőrzi, hogy a lakosság eleget tett-e ama kötelességének, hogy t. i. készenlétben vannak-e a tűzlétrák, horgok, vannak-e vízzel telt hordók stb.

A hosszú tél folyamán hatalmas halomba gyűlt az istállóból az udvarra bordott trágya. A közelgő tavasz bomlásának, erjedésének indítja azt, s a gyümölcsfák nemes illata összevegyül a személdombból kiáradó gázok fertelmes szagával. A közegészségügy érdeke megköveteli, hogy a törvény ez irányu intézkedésének végrehajtása ellenőriztessék. Ne mulasszuk el megintés s ha a szükséges azt kívánja, feljelentő kötelességünknek eleget tenni.

Bár jobbadán helyi rendészeti ügyek ezek, melyeknek ellenőrzése nem kizárólag a csendőrség feladata, soha se feledjük azt, hogy a községi előljáróság gyakran nagyörvű elfoglaltság, esetleg nemtörődömség és — sajnos — gyakran tudatlansághól is túltesszi magát e kötelességek teljesítésén. Ne feledjük el soha, hogy a törvény végrehajtásának elmulasztása gyakran az egész vidék termését megsemmisíti, élő példa erre a múlt évi hernyópusztítás; a szemét és trágya kihordásának elmulasztása a vidéken malarriát (váltóláz, hideglelés) és fertőző betegséget okoz s a tűzbiztonsági intézkedések

A legjobb órák,

legszolidabb órák, egyszerűtől a legdrágábbig, úgy készpénz, mint részletfizetéssel 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JANOS

műteremnél Szegeden,
Javítások 5 évi jótállás mellett, 50
Arlegrézék ingyen!

A nagy tribna.

A közönség.

A budapesti lóversenyekről.

végrehajtása körüli mulasztást sok leégett falu könnyoradományt gyűjtő lakossága s az újból fel nem épült kormos falak bizonyítják. Mennyit lehetne e tárgyról írni!

A község lakosságának szegényebb osztálya a tavasz beálltakor rendszeresen teljesen pénz nélkül állván, vetőmag-szükségletét fedezendő kölcsönért folyamodik. Kisérjük fokozott figyelemmel a kölcsönzéssel foglalatossodó falusi pénzember ténykedését és ne feledjük, hogy az általuk a szegényebb néposztálynak adott 25—50%-os kölcsönök előbirnökei lehetnek egy egész vidék lakossága anyagi tönkrejutásának.

Divatos módja az uzsorának az is, hogy egy-egy gabonakereskedő a földmivesnek kölcsönt ad oly módon, hogy az adós a kölcsönösszeg után csak a törvényes vagy annál is kevesebb kamatot fizeti ugyan, de köteles terményét a hitelezőnek már a kölcsönadás alkalmával megállapított legminimálisabb áron átadni, illetve eladni.

Voltak esetek, midőn a zilált anyagi helyzetben lévő kisgazda tavasszal kölcsönt kapott oly módon, hogy 25 mm búzát köteles érette szállítani takarás után. Kényszerhelyzetében elfogadta a megszabott feltételt és takarás után métermázsánként 8 koronájával volt kénytelen átadni a gabonáját ugyanakkor, mikor más gazda 21 koronát kapott gabonájának métermázsájáért.

Előfordult, hogy egyesek 4—5 korona kölcsönt adtak oly feltétellel, hogy a megszorult adós ígéretet tett arra, hogy ez összeg utáni kamat fejében a nyári hónapokban 1—2 napot dolgozik. Vajjon nem forog-e itt fenn az uzsora tényálladéka? Feltétlenül!

Maga a bíróság is azon elvi álláspontra helyezkedik, hogy a vagyonnélküli földmivesnek egyetlen kincse ama verőfényes nap, a melyen kaszáját belemélyeszi az áldással telt mezőbe, hogy megkeresse saját és családja téli kenyereit.

A ki ezen munkanapokat rabolja el a munkástól, közvetlen hozzájárul ennek anyagi tönkretételéhez; tehát megállapítható a szolgáltatás és ellenszolgáltatás közötti nagymérvű különbség. — magyarán az uzsorával elkövetett vétés tényálladéka.

Nem leketlenebb a puszták rablója, ki az utast pénztől fosztja ki, mint a fenti pontokban vázolt uzsorás, tehát kiméletlenül járjunk el velük szemben.

Kiméletlenül, de annál óvatosabban lépünk fel, mert ravasz róka az uzsorás s az első veszélyes neszre adósaihoz rohan, őket vagy megfélemlítéssel vagy a kikötött kötelezettség elengedésével lekenyerezi, de csak azért, hogy a jövőben még nagyobb óvatossággal, de annál kiméletlenebbül szipolyozza ki embertársait s így az eredmény kisiklik kezeink közül.

Az ős legénysége, ha jól felfogja nemes hivatását, áldásos tevékenységet folytathat működése színterén.

Ha eljárása kifogástalan, utánzára ösztönöz; tanácsait hálával és bizalommal fogadja a nép, mert meg-

győződése, hogy a csendőrt tetteiben nem az önérdék, hanem az emberszeretet vezérli.

De még valamit! E csekély értékű tanulmány célja nemcsak az volt, hogy körülírjam ama teendőket, melyeknek teljesítésére vagy az előjáró parancsnokság utasítása vagy a közigazgatósági hatóság felhívásai vagy a jól ismert §-ok betűi figyelmeztetnek.

Bizonyítani akartam azt is, hogy a csendőrség feladata nemcsak a feljelentések megtételében áll, de kulturális népnevelői ténykedéseket is gyakorolhat, mert erre ösztönzi őt álláskötelmeinek tökéletes ismerete, ba nemes feladatának magaslatán áll.

Ha magát a szolgálati utasítást tekintjük, megbatottan kell hogy átérezzük a §-ok rideg sorai közül felcsillámló emberszeretetet. S ha ezt figyelembe vesszük és szem előtt tartjuk, gyakran öntudatlanul is népnevelő hatást gyakorlunk a lakosságra. Miután tudok esetet, elmondom, mert megérdemli.

Az erdővel borított Krasó Szörény megyében történt; nemzetiségi vidéken, oly helyen, hol a papon kívül csak a tanító birta úgy ahogy az írás mesterségét.

Valahogy csendőrséget kapott a falu; az ős szorgalmas legénysége derekasan nekilátott, s az imént még érintetlen szük talajt alaposan megmunkálta, gyönyörű kertet varázsolt. A csekély befektetés nemes gyümölcsöt hozott, úgy anyagi, mint erkölcsi értelemben, de különösen ez utóbbi értelemben.

A lakosságra reáragadt valami megnevezhetetlen, talán az utánzás iránti vágy, talán a szép és jó iránti nemesebb hajlam.

E községben, hol pár év előtt legfeljebb a puliszkának való tengerijét s a hosszú bőjt napjain oly nélkülözhetetlen pasznyát termesztette a paraszt s a csalán és bodzánál egyebet nem ismert a nép: ma gyönyörű konyhakertek virulnak s a házak előtt nemes fajú virágok diszelegnek. A közeli városok piaczeit e falu népe látja el élelmiszerekkel. Rövid pár év alatt a megélhetés feltételei előnyösen javultak, a nép jelleme megszelidült, törvénytérés vagy soha vagy csak nagyon ritkán fordul elő.

A jó példa ragadós volt, a nép nesimilálódott s a rövid pár év alatt új viszonyokat, új jellemet és új kedélyt teremtett a csendőrség jó példáján.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Az alvásról.

Egyik nagy francia ujság a minapában megkérdezett egy csomó orvosi szaktekinélyt arra nézve, hogy vajjon mily helyzetben legüdítőbb és legegészségesebb az alvás. Ez a kérdés nem olyan kicsinyes, mint a minőnek első pillanatra tetszik, mivel például egy 60 esztendő ember életéből majdnem tizennyolcz évet, tehát életének harmadrészét alva tölti.

Ha fáj a feje

ne tétovázzék, hanem használjon azonnal

Beretvás-pastillát

mely 10 perc alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Káspeszen. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítás.

Izgalmas pillanatok.

Próba-ügetés.

A budapesti ügetőversenyekről.

A megkérdezettek közül Delorme szerint fő az, hogy aludjunk; már azután, hogy a jobb avagy bal oldalunkon fekszünk-e, nem annyira lényeges. Legtermészetesebb szerinte a hátán való fekvés; ajánlja a nyitott ablak mellett való alvást, a mely átlag hét óra hosszat tartson.

Landouzy, a párisi orvosi kar híressége, szintén azt mondja, hogy nem nagyon fontos az, vajjon jobb, avagy bal oldalunkon fekszünk-e; mindenki olyan helyzetben aludjék, a hogy neki jól esik, csak az a fő, hogy ne gyakran térjünk el a megszokott helyzettől. Azt azonban ő is elismeri, hogy inkább a jobb oldalon való fekvés a megfelelőbb.

Letulle, az orvosi akadémia tanára már határozottan a jobb oldalon való fekvés mellett foglalt állást. Szerinte a vacsora után beálló emésztési folyamat még a teljesen egészséges embernél is több-kevesebb kellemetlen érzést vált ki. Ha tehát ilyenkor a bal oldalunkra fekszünk, akkor a máj, mely a jobb oldalon van, természetesen a gyomorra nebezedik, viszont ez a szívet szorítja fölfelé. Innen van aztán a nyingtalan álom, sőt néha a lidércznyomás érzete, a mely legott megszűnik, mihelyt az alvó ember a jobb oldalára fordul. Letulle szerint nem lényeges, vajjon az ablak nyitva avagy zárva van; hogy ha a hálószoba elég tágas, a zárt ablak mellett való álom azért üdítő lehet.

Debove tanár már határozott választ ad a föltett kérdésre és azt feleli, hogy vagy a hátunkon, vagy a jobb oldalunkon feküdjünk; szerinte az ablakot nyitva kell tartani, de úgy, hogy azért léghuzam ne támadjon. Fontos azonban, hogy hűvös időjárás esetén meleg takaró védje a testet. Hiszen a tüdővésztes emberek is nyitott ablak mellett fekszenek a szanatóriumokban; nem lehet tehát káros ugyanaz az egészséges emberre nézve.

Az égitájak szerint való igazodás elvében azonban nem bisz Debove.

Huchard, a ki a szívbetegségek gyógyítója, a következőket mondotta: „Alvás közben én a bal oldalomon fekszem. Szerintem teljesen közömbös az, vajjon melyik oldalunkra fordulunk.

Az a hiedelem pedig, mintha az olyan embernek, a ki a bal oldalán nem tud aludni, szív baja volna, minden alap nélkül való.

Javenière, a grignoni egészségügyi iskola tanára ellenben azt ajánlja, hogy hátán feküdjünk, hogy a tüdő és a szív szabadon működhessek. Ily helyzetben elkerülhető az a kellemetlen, sőt káros hatás, a melyet a testen pihenő kar nyomása okozhat, a mi nem ritkán komoly veszedelmet rejthet. Kis gyermeket azonban sohasem fektessük hanyatt; fektessük inkább föl-váltva majd a jobb, majd a bal oldalára, mert ezáltal elejét vesszük annak, hogy esetleg bányás közben folyadék kerüljön a légzőszervekbe. Az idősebb emberek, vagy a kik érlemezésedésben, asztmában szenvednek, szintén jobb, ha hanyatt fekszenek, de felső testük minél magasabb helyzetben legyen, de nem puha, puhely-párnákon feküdjének, mert a puha fejealj vértőlulást okoz. A kiknek valami tüdőbajuk van, jól teszük, ha az egészséges tüdőszárny oldalára fekszenek, hogy a levegő, illetőleg ennek oxigénja, minél teljesebben és zavartalanabban átjárhassa a beteg tüdőszárnyat.

Ime, híres tanárok nyilatkozatai a szóban forgó kérdéssel; kinek-kinek tetazásában áll aboz a véleménybezt csatlakozni, a melyik épen legjobban megfelel bevett szokásának.

KÉPEINKHEZ.

A budapesti ügető-versenyekről.

Egyik közeli számunkban megemlítettük, hogy a budapesti luxuslövésár valóságos tükre lótenyésztésünk eredményének. Semmivel sem marad el e mögött a budapesti ügetőversenyeken résztvevő tenyésztőink által bemutatott és a versenyben is nevezett lóanyag, sőt — mondhatjuk — megelőzi azt, a mennyiben itt már nem rendez kocsilovak, hanem versenyre is beidomított és megedzett lovak jönnek a kíváncsi közönség elé. Tódul is a közönség seregestől minden ilyen versenyre, részben a szórakozási kedv, de nagyobb részben a juték iránti szenvedély által késztetve és egy-egy jó ügetőre vagyonokat raknak fel; pedig nem egyszer előfordul, hogy — mint azt az „Izgalmas pillanatok” jelzésű képen is láthatjuk — a kétség és remény között eltöltött pár pillanat óráknak tűnik fel a fogadásban résztvevők előtt és a végeredmény mégis az, hogy a legjobban megfogadott ló, vagy bátraszorul, vagy pedig, mert nem a versenyszabályok szerint tette meg a kimért utat, disqualifikálva lesz.

Szóval jobb és előnyösebb a versenyt csak nézni, de játszani már nagyon is elnyitelen, különösen a zsebünkre.

Jelen számunkban egyes képeket mutatunk be a közelmúltban lezajlott ügetőversenyekről.

HIREK.

Halálos kimenetelű ellenszegülés. A szabolics megyei Encsencs községben április hó 30-án délután három órakor Szávuj István őrmester Balogh József ellenszegülő kóbor cigány ellen, annak rögtöni halálával végződött kardfegyvert használt.

Megtámadott csendőrök. Vigh János sörpósi őrsbeli csendőrt április 25-én, szolgálatteljesítés közben az arad megyei Csermő községben, Szűcs Péter ottani lakos megtámadta. Vigh csendőr a támadló ellen, annak súlyos, de nem életveszélyes sérülésével végződött szuronyfegyvert használt. — Szuja Pál gyetvai lakos április 23-án, Horváth János V. csendőr és Czéher Ferencz próbacsendőrből állott gyetvai őrsbeli járőrt, egy lopási ügyben történt kikérdezése alkalmával, baltával megtámadta. A járőr vezetője Horváth csendőr a váratlan támadást egy lövésvel háritotta el, a mely azonban eredménytelen maradt, de a támadás megtörésére vezetett. Támadó a járőr által elfogatott.

Ellenszegülés. Tóth Lajos csendőr ápr 26-án, az arad megyei Zakameneklin községben, szolgálatteljesítés közben, egy lopással gyanúsított Balázs József nevű ellenszegülő cigány ellen, annak súlyos, de nem életveszélyes sérüléssel végződött szuronyfegyvert használt.

Garázdálkodó cigány. A szabolics megyei Mándok községben április 28-án megtartott sorozás alkalmával

A toilette.

Verseny után.

A Budapesti Igeótvorsenyekről.

Horváth Menyhért, eszenyi illetőségű cigánylegény garázda magaviseletével a rendet veszélyeztette. A garázdálkodó cigányt Fekete Ferencz kievárdai őrsbeli csendőr rendre utasította, a cigány azonban az utasítás figyelembevételé helyett a csendőr feltűzött szronyát két kézzel megragadta és azt ismételt felszólítás után sem engedte el. Fekete csendőr erre szronyos fegyverét támadója kezéből egy rántással szabaddá tette és azzal a még mindig támadni készült cigány ellen egy dőfést intézett, a mely dőfés annak balmellebe hatolva, azt életveszélyesen megsebesítette.

KÜLÖNFÉLÉK.

Fadöntés villamossággal. Egy belga ujság közli, hogy az észak-amerikai Egyesült-Államokban a fadöntésekhez sikeresen használják a villamosságot és a bevált módot sokfelé alkalmazzák. A gyakori erdőirtásoknál már jóideje mellőzik az emberi kéz munkáját és megpróbálkoztak a gőzfűrészzel, a mi nem bizonyult kielégítőnek, mert egyrészt a gépek fűtése nem egyszer okozott tűzvészt, másrészt a nagy és súlyos eszközök folytonos ide-oda szállítása, időtrábló és drága volt. Ezért aztán azzal kísérleteztek, hogy a fatörzseket villamos árammal izzított sodronnyal szeltek le és a dolog kitűnően ment. A villamosságot fejlesztő gépet az üzemfejlesztő gőzmasinával együtt egy tisztáson állítják fel és az áramot könnyen mozgatható sodronyon át vezetik a fadöntés színhelyére. A fatörzs leszerelésére platindrót szolgál, a mit a villamos árammal pirosra izzítanak és keresztül vezetnek a ledöntendő fatörzsön. Az eljárás a gőzfűrésznél jelentékenyen egyszerűbb, gyorsabb és olcsóbb.

A tavasz láza. Ósrégi megfigyelés az, a mit a mérsékelt égöv valamennyi országában tapasztaltak, hogy tudniillik az ember ingerlékenysége, nyugtalan idegessége tavasszal a legnagyobb és hogy ez a nyugtalanlás a nyár beköszöntéig állandóan fokozódik, a mit az öngyilkosok, az örültek és büntetettek számának föltűnő növekedése is bizonyít. Európában évenként átlag hatvanezer öngyilkosság jut a hatóságok tudomására; ennek oroszánrésze a legszebb idősakra, április végére, májusra és június elejére esik; oka pedig a jelenségnek hozzáértő emberek állítása szerint az április végével kezdődő melegnek és az időjárás változásának szervezetünkre való hatása; ez a magyarázója a bűncselekedetek ez időben való nagy számának is. A hogy ezt az ó-kor görög és római irástudói megállapították, szintazonképp nyilatkoznak róla a legrégibb kínai orvosi művek is. Ez tehát, úgy látszik, olyan általános természeti törvény, melyen nem változtat sem a hely, sem a faj külbögzősége, sem pedig a civilizáció foka.

A gyerek első esztendeje. A gyermek nevelését már élete első évében kell megkezdeni. Ilyen korban kell a gyermeket rendre és a pontoságra szoktatni. Ez a pontosság különösen a táplálkozására vonatkozik. Nem szabad a gyermeknek minden kiáltására reagálni, nem szabad rendszertelenül etetni, gondoskodni kell arról, hogy a fürdés és ruhaváltás is bizonyos időközökben történjék. A negyedik hónapban a gyermek már figyelemre,

rende szoktatandó, mert ellenkező esetben a család kis zsarnokává válik idővel. Ne hintázzuk, ne ringassuk a gyermeket, ne cipeljük és ne adjunk neki alkalmat arra, hogy kiabálbaason vagy nyugtalanodjék. Mert az apróság jól tudja milyen eredményes fegyver a sírás és orditozás. Ez különben is (ha csak nem beteg a gyermek) csak előnyére válik a gyermeknek, mert elősegíti a vérkeringést, fejleszti a tüdőt és a szorosan bepólyázott gyermeknél pótolja a testi mozgást. De csupán akkor, ha nem megy túlzásba ez a gymnasztika. Ellenkező esetben befolyással lehet a gyermek jellemére. Szükség eselén büntetéssel kell a gyermeket már három hónapos korában a kiabálásról leszoktatni. Bevált módszer az, ha a gyermeket ilyenkor ötétt szobába visszük. Akkor ugyanis látni fogja, hogy sírásával, lármaival nem ér el semmit, unatkozni fog, végül elalszik. Már igen korán meg tudja különböztetni a gyermek a hang szigorúságát és barátságosságát is. Ezzel sohasem tévesztjük el a kívánt hatást. Felesleges játékokkal ne könyeztessük el gyermekeinket, szoktasuk egyszerű játékszerekhez és hagyjuk egyedül játszani. Legfontosabb szabályunk pedig a rendszer melletti kitartás legyen, mert kizárólag ezzel vesszük elejét a későbbi akaratoságnak és veszélyességnek.

Minden napra két tojás. Amerikában, Missouriban kitalálták a módját annak, hogy a tyúkjaik napjában két tojást tojjanak, nem egyet, a mivel másutt be kell érni a tyúkoktól. A dolgot a Missouri tenyésztői egyszerűen akként csinálják, hogy villamos fényt vezetnek be a tyúkolakba. Mikor aztán hajnali kettőt üt az óra, forgatnak egyet a villamos lámpa gombján, hogy világosság áradjon szét a tyúkolakban. Ilyenformán azok az ostoba tyúkok azt hiszik, hogy már reggel van és tojnak. Utóbb elalszik a villamoslámpa és a tyúkok folytatják éjszakai álmukat. Ha megvirrad, akkor a tyúkok még egyszer tojnak. Mivel pedig Missouri tyúkjai mindennap kétszer tojnak, a tojásaik a rendeseknél kisebbek. Mindez úgy tudódott ki, hogy egy tojásnagykerekedő pört indított az egyik vásárlója ellen, mert az a Missouriból szállított apró tojásokat nem volt hajlandó átvenni. Eszerint ez a mai villamosságos idő már nemcsak a városi embereket, de a falusi tyúkokat is megzavarja álmában. Amerikában is megelégedhetnek két kicsiny tojás helyett egy nagygyal és a jó állatoknak hadd maradjon meg az a boldogságuk, hogy alkonnyatkor elülnek és virradóra ébrednek.

A kitartás csodája. Mikor ép most három éve San-Franciscót a földrengés elpusztította, még az amerikai energiában bizók is azt hitték, hogy a város legalább 20 esztendő múlva épül ismét föl. S ime, San-Francisco bárom év alatt teljesen fölépült. A tönkrement 28,000 épület helyett ugyan csak 16,831 épület áll, de ezek sokkal szebbek és nagyobbak mint tönkrement elődeik és nagyobb területet foglalnak el. E házak értéke 720 millió korona, vagyis 120 millióval több, mint az elpusztultaké. San-Franciscónak a katasztrófa alkalmával 450,000 lakosa volt, most pedig van 507,339, a napokban megcjtelt népszámlálás szerint.

A lóhús. A lóhús használata Európában mindinkább terjed. Brüsszelben egyetlen hónapban 110—130 lovat vágnak le, kétszer annyit, mint 1886-ban. Charleroiiban hetenként 50—60 lovat fogyasztottak el, ugyanannyit Lüttichben és Vervierben. Az angolok nem esz-

Merkur kerékpárok

Csendőrségi alkalmazottak kerékpárakból 30 kor., alkatrészekből 66 és gummiból 20% árengedm. részesülnek. Árjegyzéket ingyen és bérmentve küld

DÉRY EDE

legfinomabb gyártmány, gyönyörű kiállítás, rendkívül olcsó árak teljesjótállás mellett. Csekély havi részletfizetéssel.

— Gummik, alkatrészek rendkívül olcsó áron. —

kerékpár- és varrógép nagyraktár

SZEGED.

nek maguk lóhust, de tömérdek levágandó lovat küldenek a szárazföldre. Párizsban havonként 800 lovat vágnak le. Toulouseban évenként 4000-et, Berlinben átlag 6—7000-et.

Gondos anya. A washingtoni Fehér Ház előtt elterülő pázeiton a napokban a járókelők egy tehenet láttak legelni. Figyelmeztették a park rendőreit, hogy az állatot távolítsa el az elnöki rezidencia területéről. A rendőr azonban azt mondta, hogy ez nem megy, mert a tehen az elnöknek, ki Jerseyből hozatta, mindig az ablakai előtt legelteti a felügyelet mellett fejei meg, mert teljesen bizonyos akar lenni abban, hogy az elnöki család tiszta, hamisítatlan tejet kapjon.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz, kényességünél fogva, nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek. Szolgálatlalt kapcsolatos kérdésekre csak az esetben válaszolunk, ha a kérdés általános és fontosabb jelentőségű szolgálati ügyet érint, akkor is a felvetett és a tárgy lényegének megfelelően szövegezett kérdés előrehozásával, hogy az adott válasz mindenkül által megérthető legyen s így a felesleges kérdezősködéseknek eleje vétecsék. Épp ily módon adjuk meg az általános műveltséget előmozdító válaszokat is.

B. csendőr. Nem lepott meg bennünket kérdése, megszoktuk már az ilyeneket. Ön már egyszer kilépett, hogy szíve vágyait kielégithesse, minthogy azonban nem volt mit aprítani a tejbe, hát megkeményítette szívét és hallgatást parancsolva neki, újból visszajött hozzánk, a hol meg van a biztos konyere. Most újból nyugtalanodik bordája alatt az a kis húsdarab? Nem tanult eleget az egyezeri kilépésből? Ön, a tényekből következő, tisztossgáson viselte magát eddig, s a mennyiben szíve bálványja is megfelel mindeu tekintetben a követelményeknek, nincs kizárva az, hogy meg ne nősülhessen! Kiszérlje meg. Előjáróitól függ. Ha Ön más utat választ, saját magát okolja majd a történelmőkért!

14. 1. Nagyméltóságú ezim illeti meg; valószínűs belső titkos tanácsos stb. Rátót. 2. Méltóságos, nyug. államtitkár; lakik Buda pest, I. ker. Döbrentei-u. 6. sz.

Ftatal. Az óra kötelessége, mert a nős őrsparancsnok az egy koronát a saját használatában levő kineztári ágyonmü tisztántartására kapja.

Jákini csendőr. 1. Kérdését válasza nem mellátjuk ugyan, de mint kuriózumot közreadjuk: A vasuti ügyeletra menő csendőr a vonatok érkezéséhez a laktanyából az állomásra és a laktanyába való visszatérése alkalmával vehet-e igénybe korókpárt? Azt hisszük, őrsparancsnoka majd ezek után kellőképen felvilágosítja. 2. Kérdezt állás csak órettségi bizonyítvány alapján nyerhető el.

20. sz. őrs. 1. 2. Az 1907. évi XLV. tet. 30. §. 1. bekezd. értelmében a cselédnek vasárnapokon és a cseléd sátoros ünnepein munkaszünetet legyen. Ebből önként értendőik, hogy mezoit s egyéb munkákat ezen napokon cseléddel végeztetni nem szabad. Ha azonban a mezoit munka olodázhatatlanul sürgős, akkor a cseléd az előbb idézett §. 2. bekezdésében foglaltak szem előtt tartásával — a munka elvégzésére kötelezi. 3. Az 1868. évi LIII. tet. 19. §. 2. bekezdésének szövege így hangzik: Vasárnapokon azonban minden nyilvános és nem elkerülhetetlenül szükséges

munka felfüggesztendő. Ugyesintén bármely vallásfelekezetnek ünnepén a templom közelében s egyházi menetek alkalmával azon tereken s utcákon, melyeken az ily menet koreesztülvonul, mindaz mellőzendő, a mi az egyházi szertartást zavarhatná. A mint látja, itt etágabb érteleme-ről nince szó. 4. Lehet az 1907. évi XLV. tet. 30. §. 2. bekezdése alapján, mert az a állatok rendos ellátásához tartozik. 5. Később. 6. Hova gondol?

Cs. J. Olvasa el lapunk mult évi 35. számunkban A. G.-nek adott válaszukat; többet nem mondhatunk.

34. Olvasa el a II. Szolg. ut. 102. §. c) pontja utáni bekezdést, akkor majd rájön, hogy feltétlenül bejelentendő.

B. S. cs. Dognácska. 1. Lopás büntette. 2. Nincs reá §. 3. Értetlen kérdését válasza nem mellátjuk, hanem nagyon ajánljuk, olvasa el lapunk mult évi 32. számában K. P. nek és 38. számában Több kérdezőnek alatt közreadott felvilágosításunkat.

P. M. őrs. A legmesszebb menő óvatosságot ajánljuk, ámbár azon intézetnek nagyon sok előköl ember a tagja s elég reálisnak mondható.

A. A. cs. Alibunár. Az ítélet indokolását nem ismervén, nem boosátkozhatunk a kérdés megvitatásába. Meglehet, hogy az a kuuyhó szintén gazdasági célra szolgáló megfigyelő eszköz volt. Az utóbbi fogalom alá tartoznak tulajdonképen a hőés nedvességmérők, a talaj minőségét stb. megállapító, egyszóval minden műszaki és egyéb eszközök, a melyekre egy modern gazdaságban szükség van.

FEJTÖRÖK.

Képtalány.

Betítalány.

Magyar. Piros. hz

Minustalány.

- bony
- agós
- una
- gar
- ugas
- áromszék
- lap
- oros
- poly
- oboa

Megfejtési határidő: 1909 május 17.

Mind a három talányt megfejtők között egy darab Erzsébet királyné sanatoriumi sorsjegy lesz kioszolva.

Lapunk f. évi 17. sz.-ban közölt fejtörök helyes megfejtése:

Képtalány: *lővel a szépség elműlik, de a valóság megmarad.* — Számtalány: *csirke 48, hattyu 13, kacsa 4, kővérebb kacsa 5, kővérebb lud 18, pulyka 9, malacz 3 db.* — Betítalány: *Keleti népek.*

Kérjen ingyen és bérmentve

képes árjegyzéket: cs. és kir. szab. sérvkötők-,
hygienikus gummiárúk- és a betegápoláshoz szük-
séges eszközökről.

KELETI J. orvosi műszergyáros
Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Legfelsőbb elhatározások.

Ő császári és apostoli királyi Felsője folyó évi április hó 26-án Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával, 1909. évi május hó 1-ével legkegyelmesebben ki-nevezni méltóztatott:

A m. kir. csendőrség állományában:

vezérőrnagygyá:

Ziegler Károly ezredest, (rang: 1909 máj. 18.) a magyar korona országaihoz tartozó csendőrség fel-ügyelőjét;

alezredessé:

1909 május 1-ei ranggal:

csikszentimrei Csátó Ferencz őrnagyot, az V. számú csendőrkörület állományában;

őrnagygyá:

1909 május 1-ei ranggal:

Kiss László századost, az V. számú csendőrkörület állományában, másodtörzstisztté való kinevezés mellett; (Rend. sz. 6750/eln. 1909 ápr. 27.)

továbbá:

századosokká:

1909 május 1-ei ranggal:

a következő főbadnagyokat:

Kaloni Gézá, (1. rangsz.) és

etédi Simon Balázst, (2. rangszám) mindkettőt az I. számú és

Hegedűs Gyulát, (3. rangsz.) a VI. számú csendőrkörület állományában;

főhadnagyokká:

1909 május 1-ei ranggal:

a következő badnagyokat:

Bezzerédi Tituszt, (1. rangsz.) a VI.,

Sólyom Antalt, (2. rangsz.) a VII.,

kétegyházi Kivilezku Gyulát, (3. rangsz.) a IV. és

Preszly Lórándot, (4. rangsz.) a VIII. sz. csendőrkörület állományában;

hadnagyokká:

1909 május 1-ei ranggal:

a következő zászlóoskat:

Baitz Jenőt, (1. rangsz.) a III.,

Filla Ernőt, (2. ") a VI.,

Tomascsek Józsefet, (3. ") az V.,

Garab Gyulát, (4. ") a IV.,

Martin Imrét, (5. ") az V.,

kossuthi és udvardi Kossuth

Kálmánt, (6. ") a III.,

báró Orbán Bódogot, (7. rangsz.) a IV.,
Jalsoviczky Andrást, (8. ") a VI.,
Bejezy Bélát, (9. ") az V. és
Hádossy Károlyt, (10. ") a VI.
számú csendőrkörület állományában;

százados-számvivővé:

1909 május 1-ei ranggal:

Tusi Dániel főhadnagy-számvivőt, a III. sz. csendőrkörület állományában;

főhadnagy-számvivővé:

1909 május 1-ei ranggal:

Orbán István hadnagy-számvivőt, az V. sz. csendőrkörület állományában; végül:

hadnagy-számvivővé:

1909 május 1-ei ranggal:

Erdélyi Sándor Lajos számvivő-tisztbelyettést, a VIII. számú csendőrkörület állományában.

(Rend. sz. 6750/eln. 1909 ápr. 27.)

Áthelyezettek:

1909. évi május hó 1-ével:

Tóth Sándor, V. számú csendőrkörületbeli főbadnagy polgári államszolgálatba való közvetlen átlépés folytán a verseczi 7. honvédgyalogezred tartalékába.

Rangnap: 1907 május 1.

Erdélyi Sándor Lajos számvivő-tisztbelyettes, a m. kir. VIII. számú csendőrkörület törzsének állományából, ugyanezen kerület pótszárnyának állományába.

Nyugállományba helyezett:

1909. évi május hó 1-ével:

Olvos József m. kir. II. számú csendőrkörületbeli egy év tartamára várakozási illetékekkel szabadságolva volt főbadnagy, az újlag megejtett felülvizsgálat alapján, mint rokkant, népfelkelési fegyveres szolgálatra is alkalmatlan.

Választott lakbelye: Daruvár.

Okiratilag megdicsértettek:

A magyar korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője által:

a m. kir. IV. sz. csendőrkörület állományában:

Lukovich Gyula főhadnagy, 12 éven felüli szakaszparancsnoki minőségben kifejtett czéltudatos és eredményes működéséért.

Lábarty Kálmán főhadnagy, szakaszparancsnoki minőségben kifejtett kötelességű és odaadó munkálkodásáért, valamint alárendeltjeinek helyes és célirányos nevelés és vezetéséért.

Kuhn Ottó főhadnagy-számvivő, csendőrségi szolgálata alatt általában, különösen pedig mint a kerület

számvivőiség vezetője, mindenkor tanusított lelkiismeretes pontossággal és szakértelemmel párosult tevékenységéért.

A m. kir. VII. sz. csendőrkerület állományában:

Felsőásguthi *Körtvélyessy* Árpád, *Záray* Ödön és csikszenteimoni *Endes* Antal századosok, szárnyparancsnoki minőségben az alárendeltek nevelése és vezetése, a közbiztonsági szolgálat intézése körül, továbbá a szárnyparancsnoki teendőkhöz kifejtett kötelességü, pontos és eredményes munkálkodásaiért.

Előléptettek:

1909 április 1-ével:

A m. kir. III. sz. csendőrkerület állományában:

Szabó István, *Házy* János és *Guttman* Albert cz. őrmesterek, őrmesterekké; továbbá: a letett altiszti vizsga alapján, a következő altiszti tanoncok:

1909 április 15-iki ranggal:

Andrékovich Ádám, *Bitz* György és *Gy. Szűcs* Lajos csendőr czimz. őrmesterekké;

Erdei István, *Szabó* Sándor II., *Fölker* András, *Hegyesi* Gábor, *Vizi* György, *Schulter* János, *Takács* Sándor, *Jónás* Mihály, *Nickreisz* Károly, *Dezső* Bálint, *Szopkó* András, *Szűcs* Lajos, *Varga* Antal, *Kustján* Mihály, *Lőrincz* Miklós, *Tóth* Kása Péter, *Gyapjas* István, *Nagy* György, *Balog* Márton, *Fekete* János, *Székely* Ferencz, *Biró* Barnabás, *Hegedűs* Mihály, *Komáromi* Miklós, *Török* István, *Boros* József, *Szif* György, *Matheisz* János, *Gács* László, *Kürthi* Elek, *Purgel* József, *Török* Dávid, *Juhász* Mihály, *Orosz* György, *Binszki* István, *Balogh* György, *Fodor* István II., *Megyeri* Antal, *Csádó* Pál, *Kolozsi* Károly, *Vázsonyi* János, *Komáromi* Péter, *Molnár* János, *Pál* Mihály, *Gonosz* Mihály, *Kövári* János, *Nemes* Dávid, *Pintér* János, *Pető* Elek, *Kamplér* Sándor, *Nagy* János III., *Kovács* István V., *Horváth* József III., *Gara* Imre, *Márton* Vincze, *Valki* Sándor, *Bense* György, *Gaál* Péter, *Mlinarics* György és *Buruczka* Márton czimz. őrsvezetők; végül:

az öt évi tényleges csendőrségi szolgálat betöltése után:

1909. évi április hó 24-ével:

Halm József, *Sorbán* József *Mayer* Mihály csendőrök, csendőr cz. őrsvezetők.

A m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

1909 április 1-ével:

Wolf János cz. őrmester, őrmesterré; továbbá: az öt évi tényleges csendőrségi szolgálat betöltése után:

1909. évi április hó 16-ával:

Varga János I., *Szilasy* Sándor, *Polyák* Illés, *Csukánádi* János, *Székely* Mihály, *Kocsis* Imre, *Bába* György és *Bazár* György csendőrök, csendőr czimz. őrsvezetők.

1909 április 1-ével:

A m. kir. V. számú csendőrkerület állományában: *Báthory* Lajos cz. őrmester, őrmesterré.

A m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában: *Amal* Imre cz. őrmester, őrmesterré.

A m. kir. VIII. sz. csendőrkerület állományában: *Szatinka* Pál, *Sziklai* Árpád és *Mojsza* György cz. őrmesterek, őrmesterekké; végül:

Takács Károly, *Gyulai* Antal, *Henniny* János, *Rudniczai* József és *Bódi* János czimz. őrsvezetők, őrsvezetők.

Katonai szolgálati jel.

A legénységi I. osztályu katonai szolgálati jellel elláttak:

A m. kir. I. sz. csendőrkerület állományában:

Romosán Vazul törzsőrm. és *Magyurosi* Imre őrm. 1909 jan. 1-én, *Fekete* György járásőrm. 1909 febr. 28-án és *Schuster* Márton járásőrmester 1909 április hó 16-án.

A m. kir. IV. sz. csendőrkerület állományában:

Bartha Pál törzsőrm. 1909 jan. 9-én, és *Fischer* Jakab törzsőrm. 1909 apr. 2-án.

A m. kir. V. sz. csendőrkerület állományában:

Fischer Jakab törzsőrm. 1909 apr. 11-én és *Varga* Dániel járásőrm. 1909 márcz. 21-én.

A m. kir. VIII. sz. csendőrkerület állományában:

Matusek András járásőrm. 1909 apr. 17-én.

A legénységi II. osztályu katonai szolgálati jellel elláttak:

A m. kir. I. sz. csendőrkerület állományában:

Lapusán István őrsv. 1909 febr. 24-én, *Demján* János cz. őrsv. 1909 jan. 2-án, *Boros* Miklós cz. őrm. 1909 apr. 14-én, *Gál* Antal őrsv. 1909 márcz. 29-én, *Szabó* József VI. cz. őrm. 1909 febr. 4-én, *Monduk* Béla őrsv. 1909 márcz. 16-án, *Veres* József II. őrsv. 1909 márcz. 17-én és *Zathureczky* Lajos czimz. őrmester 1909 jan. 25-én.

A m. kir. III. sz. csendőrkerület állományában:

Kiss József cz. őrm. 1909 márcz. 7-én, *Boros* József cz. őrm. 1909 apr. 11-én, *Boldizsár* Ágoston cz. őrm. 1909 jan. 16-án, *Rozgonyi* György cz. őrm. 1909 febr. 5-én, *Ignát* László csendőr czimz. őrsv. 1909 márcz. hó 16-án.

A m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Bucsis Sándor csend. cz. őrsv. 1909 márcz. 29-én, *Tillik* János őrsv. cz. őrm. 1909 febr. 4-én, *Bács* Mihály őrsv. cz. őrm. 1909 febr. 5-én, *Hári* József II.

Brucker Győző Nándor és Társa
órák, ékszerész. **GYÖR 33. sz.**

A m. kir. csendőrségnek ingyen és bérmentve küldöm **500 képpel** ellátott árjegyzékemet. Kedvező feltételek. — Feltétlen tisztességes kiszolgálás. — Csendőrségi megbízható órák 5 évi jótállással.

örsv. 1909 márcz. 22-én. *Zsebe* István örsv. cz. őrm. 1909 ápr. 20-án és *Mercz* Ferencz örsv. cz. őrm. 1909 márcz. 21-én.

A m. kir. VIII. sz. csendőrkerület állományában:

Kincses Gergely cz. örsv. 1909 jan. 25-én, *Körtvélyesi* András csend. cz. örsv. 1909 ápr. 17-én, *Szili* Imre cz. őrm. 1908 jan. 22-én, *Bogdán* Mózes cz. őrm. 1909 ápr. 1-én, *Varga* József örsv. 1909 ápr. 8-án, *Rökkert* Sándor cz. örsv. 1909 márcz. 1-én, *Fibián* József cz. örsv. 1908 nov. 16-án, *Varró* János csendőr cz. örsv. 1909 febr. 27-én, *Vigyikán* Ambrus cz. örsv. 1909 márcz. 7-én, *Szilágyi* Sándor örsv. 1909 márcz. 26-án, *Bodeendorfer* András cz. őrm. 1908 okt. 5-én, *Mészáros* Mihály örsv. 1909 febr. 17-én, *Derecskei* Simon örsv. 1908 okt. 7-én, *Palcsó* Károly csend. cz. örsv. 1909 ápr. 20-án, *Csaszin* János csend. cz. örsv. 1908 nov. 23-én, *Majercsik* György csend. cz. örsv. 1908 nov. 28-án, *Orbán* Ferencz csend. cz. örsv. 1909 jan. 6-án és *Keresztesi* Mihály csend. cz. örsv. 1909 jan. 2-án.

Járőrvezetői jelvényt nyel elláttatta k:

A m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Lázár Gábor, *Tarsoly* Zsigmond, *Zombori* Imre, *Szabó* András, *Hippele* Ferencz, *Kiss* Mihály, *Ékes* Sándor, *Madaras* Elek, *Nagy* István, *Ticz* József és *Féjes* Gyula csendőrök.

A m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Berze József, *Fodor* Dénes, *Ambarus* Ferencz, *Jászai* János, *Kajcsa* József és *Pinczel* Mihály csendőrök.

A m. kir. VIII. sz. csendőrkerület állományában:

Magó Pál, *Sárosi* János, *Strángos* János, *Dobrei* Gyula, *Zsolnai* Ferencz, *Lusztig* Sándor, *Luczikó* Péter, *Garabuczi* József, *Kárász* István, *Tóth* Zsigmond, *Bugyik* Sándor, *Lebovits* Mór, *Szabó* István, *Nagy* Imre, *Gyenes* Gábor, *Bálint* Ferencz, *Oláh* Elek és *Elek* Bálint csendőrök.

Névváltoztatás.

A m. kir. VIII. sz. csendőrkerület állományában:

Vanilia János próbacsendőr cz. örsvezető vezeték-

nevét a m. kir. belügyminiszter urnak 1909 márcz. 18-án 32,628/VI. szám alatt kelt engedélye alapján *Almás*-ra változtatta.

Házasságra léptek:

A m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:

Bencz János örsvezető, *Deák* Irmával, 1909 ápr. 20-án, Fiátfalván.

Balázs György cz. örsvezető, *Vasvári* Gizellával, 1907 febr. 27-én, Budapesten.

A m. kir. II. sz. csendőrkerület állományában:

Plesia Tivadar cz. örsvezető, *Comlosan* Lukrécziával, 1907 jan. 7-én, Zaguzeánban.

A m. kir. IV. sz. csendőrkerület állományában:

Bodnár János csendőr, *Simon* Erzsébettel, 1907 nov. 9-én, Ujpatakon.

Berencz József csendőr, *Folyamj* Erzsébettel, 1908 decz. 19-én, Tornalján.

Szentmiklósi László czimz. örsvezető, *Biró* Annával, 1909 ápr. 3-án, Csobádon.

Bürszem Mihály csendőr, *Oláh* Lidiával, 1905 jul. 5-én, Szinben.

PÁLYÁZATOK.

Egy irnoki állás a marosújvári kir. járásbiróságnál. Fizetés 1400 korona. Lakpénz 320 kor. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizaga. Kérvények a gyulafehérvári kir. törvényszék elnökéhez 1909 május hó 15-ig.

Egy hivatalozolgai állás a szepesi kir. járásbiróságnál. Fizetés 500 korona. Lakpénz 160 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a kassai kir. törvényszék elnökéhez 1909 május 20-ig.

Egy hivatalozolgai állás a budapesti kir. törvényszéknél. Fizetés pótlékkal 700 korona. Lakpénz 400 korona, esetleg természetbeni lakás. Ruhajeltemény 100 korona, esetleg természetbeni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a budapesti kir. törvényszék elnökéhez (V. Alkotmány-n. 14., I. om. 8.) 1909 május 20-ig.

Egy irnoki állás Abauj-Torna vármegye levéltáránál. Fizetés 1400 korona. Lakpénz 720 korona. Magyar nyelv szóban és írásban, irattár-kezelésben való jártasság. Négy középiskolai osztály. Kérvények Abauj-Torna vármegye főispánjához 1909. évi május 30-ig.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =

VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir. csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára.

Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban.

Örskörlet leírás nyomtatvány kapható raktárunkon az előirt minta szerinti nagyságban darabonként 4 fillér árban.